ФИФI ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ IЕЙ ФЫМЫГЪЭПШКIУ

АДЫГЕЙСКОЕ СЛОВО

КъБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ
ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЗГЪУЭ МАЗЭМ И 1 ЛЬАНДЗРЭ КЪЫДОКI

№58 (20.966) ● 2007 гъэм гъатхэпэм (мартым) и 24, щэбэт ● Тхъэмахуэм тхуэ къыдокI ● И уасэр соми 3-щ ● adyghe@mail.ru adyghepsale.ru

● Къэрал къулыкъущIапIэхэм

Зэхуэдэмэ, нэхъыфIщ

Сурэтыр **МАМИЙ Руслан** *трихащ.*

Дыгъуасэ КъБР-м и Правительствэм и Унэм щызэIуIащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и Президентым и Администрацэм и Унафэщ Къэжэр Альбертрэ УФ-м и Муфтийхэм я советым и тхъэмадэ Гайнутдин Равилрэ.

ХЬЭЩIЭР купщIафIэу тепсэлъыхьащ езыр зи пашэ гупыр Кавказ Ищхъэрэм и щIыналъэ зыбжанэм (Дагъыстаным, Шэшэным, Ингушым, Осетие Ищхъэрэ-Аланием) зэрыщыIам, а щIыпIэхэм ислъам диным зэрызыщиужым щыгъуэзэ зэрыхъэхуэам, узыщыгуфIыкIыпхъэ Iуэхуэгъэ щхьэпэхэм къадэкIуэу, зэкIэ дахэ-дахэу зэIубз мыхъуа, зэгупсысыпхъэ къалэнхэри зэрыщыIэм.

- Псалъэм папщIэ, Урысей Федерацэм и щIыналъэ 74-м я еджапIэхэм щрагъэджу щIадзащ православнэ щэнхабзэм и лъабжьэхэр, - жиIащ щихъым. - Нэхъ тэмэмкI къэралым и еджапIэ псоми дин зэмылIэужьыгъуэхэм я тхыдэр щрагъэджатэмэ,

Къэжэрым и псалъэм къыхигъэщащ, къэралым и щIыпIэ куэдми хуэдэу, Къэбэрдей-Балъкъэрми дин зэмылIэужьыгъуэхэр мамыру, зэгурыIуэу, зэдэIэпыкъуу зэрыщIыздэгъэгурыкIуэр, ар Iуэхуэхуэу, Iуэхуфlу къызэрилытэр. ИбзыщIакъым «дин экстремизм» жыхуаIэм Iэужь мыхъумыщIэ зэрIэр, ар ди республикэм исхэм 2005 гъэм и жэпуэгъуэ мазэм зэрагъэунэхуар.

ЗэIущIэм щагъэбелджылащ мамырыгъэ, лъэпкъ, дин зэпыщIэныгъэфIхэр гъэбыдэным хуэунэтIауэ дяпэкIэ лэжьыщхъэхэр. Къэжэр Альберт хьэщIэ лъапIэм тыгъэ хуищIащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и гербымрэ ныпымрэ. Гайнутдин Равили хэгъэрейм къыIэщIилъхьащ муслъымэн щыгъынрэ УФ-м и мэжджытхэм я сурэтхэр щызэхуэхьэса тхылъымрэ.

ШЭДЖЭМОКЪУЭ Мурадин.

Къалэныгъэхэр зэпкърах

Налмык и къэрал концерт гъэлъэгъуапIэм гъатхэпэм и 23-м щызэхэтащ КъБР-м игъэтыну стратегие зыужьыныгъэм тещыхьа тхылъ нэхъыщхьэхэм - проектхэм я презентацэхэр.

КъБР-м и Правительствэм и Унафэщ **Ярин Андрей** абы теухуа зэIуIэшхэр къызэIуиха нэужь, зэхуэсахэм пэублэ псалъэкIэ захуигъэзащ Президент **Кьанокъуэ Арсен**, Къэбэрдей-Балъкъэрым и Iыщхьэм къыхихыгъэщащ къыхалъхьа Iуэхум ди дежкIэ мыхьэнэщхуэ дыдэ зэригъэIэр, проектхэр пхыгъэкIыныр, ахэр лъэныкъуэ псомкIи щIэгъэбыдэныр гъащIэм кьигъэув кьалэн ину зэрыщытыр.

«ЮФО-м зыужьыныгъэмрэ инвестицIэхэмкIэ и Агентствэ» НПI-м и унафэщI **Вдовин Игорь** щIызэхьхьам кIэщIу къытеуцуагъэ нэужь, сурэткIэ ягъэлъагъуэурэ проектхэр щхьэхуэ-щхьэхуэу зэпкърахащ.

ЗэIущIэм и кIэм КъБР-м и Президентым, проектхэр зыгъэхьэзыра Iуэхущ1апIэхэм я лIыкIуэхэми журналистхэм я упщIэхэм жэуап иратащ.

Зэхьхьэм хэтащ УФ-м и Къэрал Думэм бюджетымкIэ и Комитетым и тхьэмадэ **Васильев Юрий**, КъБР-м и Парламентым и Унафэщ **Бечелов Ильяс**, Президентым и Администрацэм и Iэтащхьэ **Къэжэр Альберт**, Правительствэм щыщхэр, кьалэ, район администрацэхэм я унафэщIхэр, абыхэм я кIуэдзэхэр, къыхалъхьа Iуэхур зэгъэщIылIа IэнатIэхэм я нэхъыжьхэр.

ХЬЭЖЫКЪАРЭ Алик.

● КъБР-м и Парламентым

Хьэрычэт Iуэху мыиныр адэкIи даIыгъ

Республикэм законхэр къыдэзыгъэкI и органым и зи чэзу зэIущIэм Iуэху зэмылIэужьыгъуэу 20-м щIигъуэм щытепсэлъыхьащ. Абы хэтащ КъБР-м и Конституцэ Судым и Унафэщ Геляхов Абдулэхь, Правительствэм и Унафэщ Ярин Андрей, абы и къуэдзэ Дышэкl Мадинэ, республикэм и прокурор Чэт Юрий, абы и къуэдзэ Жекеев Алик, Къзэрыпшы-тэ-къзэыбж палатэм и унафэщI Рахаев Борис, КъБР-м и Хэхакlуэ комиссэм и Унафэщ Зумакулов Борис, Президентымрэ Правительствэмрэ я дIыкIуэу Парламентым щыIэ Къузшырокъуэ Залым, УФ-м Юстицэмкlэ и министерствэм и Iуэхущ1апIэу Ипщэ федеральнэ округым щыIэм и Управленэу КъБР-м щыIэм законодательствэмрэ федеральнэ регистрымкIэ и отделым и унафэщI Блий Риммэ, Правительствэм хэтхэр, Iуэхущ1апIэхэмрэ ведомствэхэмрэ я унафэщIхэр. ЗэIущIэр иригъэкIуэкIащ Парламентым и Унафэщ Бечелов Ильяс.

ЗэIущIэм щIадзэным и пэ къихуэу, спикер Бечелов Ильяс къыхилъхьэри, депутатхэр зы дакъикъкIэ щыгъуэщ Кемеровэ, Краснодар крайм къыщыхъуа гуэвэгъуэхэм, Самарэ къыщыхуэха кхъухьлъатэм хэкIуэдахэм.

Парламентым и Унафэщым депутатхэр щыгъуэзэ ищIащ Бердюжэ Владимир, Берд Къэзрэталий, Полругэ Александр сымэ я депутат полномочиехэр гъэзэщIыжьым зэрыщIадзам.

Парламентым и лэжьыгъэ къызэгъэпэщыныкIэ, регламентымкIэ, депутат щэнхабзэмкIэ комитетым и унафэщым и къуэдзэ **Гилиев Борис** кьинсэлъам едаIуэри, депутатхэм унафэ къащтащ УФ-м и Коммунист партым и Къэбэрдей-Балъкъэр къудамэм кьыбгъэдкIыу зыуэ щыт республикэ хэхьапIэ округым депутату щыхаха Мечиев Таукъэ и полномочиехэр нэхъ пасэу, 2007 гъэм мазаем и 20-м щыщIэдзауэ, зэрыщIэзыщхьм теухуауэ. Мечиев Таукъэ апхуэдэу къыхагъэкIащ Лэжьыгъэмрэ социальнэ политикэмкIэ комитетым. Депутатхэу Бердюжэ Владимирэ Полругэ Александрэ хагъэхьащ Аграрнэ политикэмрэ щыIуэпсыр къэгъэсэбэпныныбжьэ комитетым.

ЗэIущIэм зыщIелэжьыну я гъэбелджылэ Iуэхуэхэм хэпIын щIадза нэужь, депутатхэм зэхуэхьэкIныгъэхэр халъхьащ «2007 гъэм КъБР-м и республикэ бюджетым и Iуэхуэ», «КъБР-м бюджет Iуэхур зэрыщIэгъуэвамрэ бюджет лэжьыгъэр зэрыщIекIуэкIымрэ я тIуэгъуэ», «КъБР-м и правовой актхэм я Iуэхуэ», «КъБР-м и Щы кодексым, «ЩIыхьэр зэлыпхъуэ щыным и Iуэхуэ», «Ветеранхэм, ныкъуэдыкъуэхэм, апхуэдэу сабий ныкъуэдыкъуэ зэрыс унафъуэхэм я щIыщIу 2005 гъэм щIыщыпэм и 1-м апхэкI учетым увахэм псэупIэ зэрагъэпэщын папщIэ социальнэ дэIэпыкъуныгъэ зэрырат щIыкIэмрэ а дэIэпыкъуныгъэр зыхуэдэмрэ я Iуэхуэмрэ КъБР-м и закон актхэм.

Тепсэлъыхьыныр зэфIагъэкIри, зэIущIэм кIэухэу кьащтащ «Сабийр зыпIыкIыным (попечителым) абы тригъэкIуэдэн папщIэ мазэ кьэс ират ахъщэм и Iуэхуэкlэ», «ЦIыкIуэхэр зытхьэкъу джэгукIэхэр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и щIыналъэм къыщыдэзрагъэпэщыну икIи щрагъэкIуэкIыну хуимыту гъэувыным и Iуэхуэкlэ», «2007 - 2011 гъэхэм КъБР-м хьэрычэт Iуэху мыиным зыщIегъэужьынымрэ ар дэIыгъыныбжьмрэ» республикэ программмэ хэхам и Iуэхуэкlэ» законхэр.

Парламентархэр ялэ кьеджэгъэуэу законопроектэу плIым хэпIащ, прокурорым къигъэхьа мыарзэныгъэу щыр даIыгъащ, Къэрал Iуэхущ1апIэм - УФ-м и Пенсэ фондым и къудамэу КъБР-м щыIэм и бюджетыр блэкIа илъэсым зэригъэзэщIам, мы гъэм абы и бюджетым теухуа информацэм едэIуащ.

КъБР-м и Парламентым и пресс-Iуэхущ1апIэ.

(Парламентым и зэIущIэм теухуа отчет убгъуа ди газетым тетынущ).

"Стiол хъурей" ■ ЗэIущIэхэр ■ Спорт

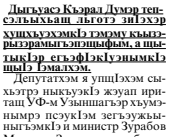

ТВ, радио нэтынхэр | Щэбэт къыдэкIыгъуэ | Малъ хъэдис

Гъатхэпэм и 22-23 махуэхэм Налмык къэралэ щекIуэкIащ УФ-м и субъектхэм я финансыр органхэм я унафэщIхэр зыхэт урысейпсо семинар.

ЯПЭ МАХУЭМ щыIа зэIущIэм хэтащ КъБР-м и Правительствэм и Унафэщ **Ярин Андрей**, УФ-м финансхэмкIэ и министрым и къуэдзэ **Силуанов Антон**, УФ-м и Федеральнэ Зэхуэсым Федерацэмкlэ и Советым хэт **Смирнов Александр**, УФ-м Финансхэмкlэ и министерствэм бюджет зэхущытыкIэхэмкIэ и департаментым и тхьэмадэ **Юрин Андрей**, УФм Финансхэмкlэ и министерствэм налог, таможнэ тарифI политикэмкIэ и департаментым и унафэщым и къуэдзэ **Разгулин Сергей**, а министерствэм хабзэмкIэ и департаментым и директор **Захаровэ Надеждэ**, Урысейм и щIыналъэ зэхуэмыдэхэм я финанс ведомствэхэм я Iуэхущхьэхэр.

ЗэIущIэр къыщIэIуихащ Силуанов Антон икIи къызэхуэсахэр щитIэгъуэзащ семинарыр зэрекIуэкIынум, абы и мыхьэнэм, абдеж къыщыхалъхьэ Iуэхуэгъуэхэм къатыну фейдэр зыхуэдэр зыпалъыну Правительствэм и пащхьэм зэрыратхьэнум.

Семинарым хэтхэм псалъэ гуапэкIэ захуигъэзащ КъБР-ми Правительствэм и Унафэщ **Ярин Андрей.**

Сурэтыр **КЪАРЭ Элинэ** *трихащ.*

- Ды дыщыгъуазэщ мыпхуэдэ зэIущIэкIэр ильэс кьэс кьызэрыIэзвгъэпэщым, икIи зи чэзу зэкьыхьэр мы гъэм Къэбэрдей-Балъкъэрым зэрыщеврЗкIуэкIыр ди гуапэщ, - жиIащ Яриным. - Нужьрей ильэсрэ ныкъуэм ди экономикэм зэхъуэжЫныгъэ куэд щекIуэкIащ, финанс Iуэхуэкр нэхъ еф1экIуащ. Апхуэдэу щытми, нобэ утыку кьифкъу фызытепсэльыхьыну Iуэхугъуэхэми ди дежкIэ мыхьэнэщхуэ яIащ. Республикэр лъэпкъ куэд щыпсэу щыналъэщ, абы къыхэкIыуй бюджет зэхущытыкIэхэмрэ 151-нэ Федеральнэ законыр гъэзэщIныбмрэ епха упщIэхэр мы зэманым нэхъ дыкъыхэзыгъэзыхьхэм ящыщщ. Фи лэжьыгъэр купщIафIэу екIуэкIыну, къэралым и псэуфIкIэр езыгъэфIэкIуэн хэкIыпIэхэр кьэф хутэну сынывохьэуэну.

АдэкIэ семинарым доклад щызыщIадзэм я кьэпсэльэныгъэхэр хуэгъэпсат 2008 - 2010 гъэхэм бюджет зэхущытыкIэхэр къызэгъэпщынымкIи ибэ бгъэдыхьэкIэ я хьыщхьэхэм. Зи Iуэху еплъыкIэр къэзыIуэта дэтхэнэ зыми зэIущIэм хэтхэм упщIэхэмкIэ зыхуаГэзэщ.

щхьэщэмыщIиз.

Адыгэ ильэсыщIэм иращIэкI хабзэхэр кьагъэщIэрэщIэжу, гъатхэпэм и 22-м Налмык, Абхъазым и утым, гуфIэгъуэ зэхьхьэшхэр щекIуэкIащ. Апхуэдэу Iэтауэ, гъэрэ щIырэ щызэхэкIын екъэлIауэ ягъэзащIэу щыта Iуэхугъуэ псори кьызэщIэзыбыдэ тхьэлъэIу ди республикэм и къалащхьэм нэхьапIэщ щекIуэкIатэкъым. Абы къыхэкIами, цIыхубзр зэзыгъэуIу махуэшхуэ хуэныкъуауэ арами, щыIэнум теухуа хьыбар зэхэзыха жьыи щIэн кьекIуэлIат зэхьхьэр щекIуэкI утым.**

ЦIыхУ ГУМЫЗАГЪЭМ зэригъэпсар кьапщIэу, нэхьыжьхьэр щагъэкьэщIэну, щагъэ хбуэхьэуэну, фомахъсымэрэ адыгэ ерыскьыу гурыхьымрэ кьакьуэтэу пщыIэ дахэ утым и жьантIэмкIэ щауэ уат, мыдэкIэ вагъэбдзэмэр «къиГъэзэу» щIы щхьэфэм хэлъат вакIуэдэкIым и Iэмэпсымэ нэхьыщхьэр - пхьэIэщэр, гъавэ къэкIыгъэ зэмылIэужьыгъуэхэм я жылапхъэхэр самэ цIыкIуурэ эрэтIыг, мафIащхьэри мафIэщIэгъэстынри хьэзыр т, дыгъэмрэ дуней щэрхьымрэ я нагъыщэ пыпхэри утыкум итт. Iэнэ щхьэхуэм тетт республикэм щежж псы нэхъ инхэм (Тэрч, Балькъ, Щэджэм, Щэрэдж, Бахьсэн, Налшык, Урыс у) кьыхаха псы фэнджхэр, Iэрышхьэл, бжьэ матэ, махуэ кьэс умыльагъуну нэгъуащ хьэпшыт тепIэджэхэр... А псом жьым дэхуарэзэу щхьэщытт адыгэ ныпэ удзыфэхэр,

«Хьэт» (унафэщIыр Балькъэр Казбекщ), КъБКъМА-м и «Синдикэ» (унафэщIыр Битокьу Анзорщ) щIалэгъуалэ кьэфакIуэ гупхэм иращэжьа уджымкIэ къыщIэIуаха махуэшхуэ джэгуэр адрей ныбжьыщIэхэми кьыдыщIэгри, абыкIэ гуфIэгъуэ зэхьхьэр яуб лащ. Тхьэпльэу махуэр езыгъэкIуэкIа, цIыхубзм фыуэ яльагъу артист цIэрыIуэ Мысостышхуэ Пщыгэбий, Къэбэрдей Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ Хьэфыщ1эр Мухьэмэд кьэзэхуэса псоми уапэу ехьэхьэуащ кьрахьэжьа Iуэхур лъэпкъым хуэмахэу жиIа, гъэр гъэфI хьуну, щIэми жьыми хьер кьахуэдэкIуэну.

(Кlэухыр 2-нэ нап.)

Сурэтхэр **КЪАРЭ Элинэ** *трихащ.*

Ерокъуэ Башир бжьэ егъаджэ.

● Тхылъэщ1э

ЦIыхУ цIэрыIуэхэм ятеухуауэ

Къущхьэ Мухьэжид и къалэмыпэм къыщIэкIа тхылъ зыбжанэ дунейм къытехьащ, абыхэм лъабжьэ яхуэхъуар цIыхур дэзыхьэх, афIэщIэщIыгъуэ хъыбар зэкIэмэтхэрщ. Ардыдэр хуэхьщIэ хъунущ Мухьэжид и нужьрей лэжьыгъэми - **«Миниатюрный портрет Кабардино-Балкарии XX века»**. Ар иджыблагъэ Налшык къыщыдэкIащ.

Тхылъым щызэхуэхьэсащ блэкIа лЭщIыгъуэм и кIуэцIкIэ Къэбэрдей-Балъкъэрым щIэрыIуэ щIихъуа щIэблэ зыбжанэм - къэрал лэжьакIуэхэм, лЫщхьэхэм, щIэныгъэIхэм, егъэджакIуэхэм, тхакIуэхэм, дохутырхэм, инженерхэм, нэгъуэщI Iэджэми я гъащIэмрэ я Iуэхущ1апIэхэмрэ теухуа тхыгъэхэр. ЦIыху цIэрыIуэ 300-м щIигъуэ я хьыбар итщ Къущхьэ Мухьэжид и тхылъым. ЗэманыфIи къаруушхуи зытекIуэда лэжьыгъэщ ар.

КЪЭРМОКЪУЭ Хьэмид.

Адыгэ ильэсыщIэм иращIэкI хабзэхэр кьагъэщIэрэщIэжу, гъатхэпэм и 22-м Налшык, Абхъазым и утым, гуфIэгъуэ зэхьхьэшхэр щекIуэкIащ. Апхуэдэу Iэтауэ, гъэрэ щIырэ щызэхэкIын екъэлIауэ ягъэзащIэу щыта Iуэхугъуэ псори кьызэщIэзыбыдэ тхьэлъэIу ди республикэм и къалащхьэм нэхьапIэщ щекIуэкIатэкъым. Абы къыхэкIами, цIыхубзр зэзыгъэуIу махуэшхуэ хуэныкъуауэ арами, щыIэнум теухуа хьыбар зэхэзыха жьыи щIэн кьекIуэлIат зэхьхьэр щекIуэкI утым.**

Лъэпкъыр зыгъэбауэ хьэуа къабзэ

● Махуэшхуэ

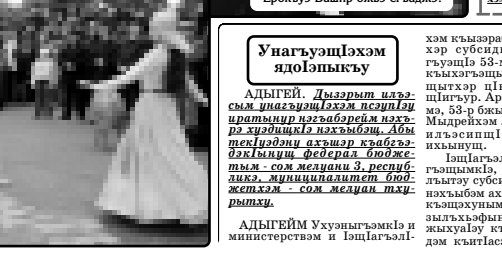

УнагъуэщIэхэм ядоIэпыкъу

АДЫГЕЙ. ***Дыгъуасэ Къэрал Думэм тепсэлъыхьащ ильэс 800-м и ирагъэбгъэрейм нэхъ рэ хуэдищIкIэ нэхъыбдщ. Абы текIуэдэну ахъшэр къабгъэзэкIынущ федерал бюджетым - сом мелуани 3, республикэ, муниципалитет бюджетхэм - сом мелуан тхурытху.***

АДЫГЕЙМ Хуэныгъэмкlэ и министерствэм и IэщIагъэлIхэм къыхэзрабжамкIэ, а ахъшэхэр субсидие папщIэу унагъуэщIэ 53-м иратынущ. Ауэ, кьыхэгъэщыпхъащ, унэ чэзум щытхэр цIыху 800-м зэрыщIитIур. Ар къэплъытэу щытмэ, 53-р бжьыгэ мащIэ дыдэщ. Мыдрейхэм я чэзур кьэсыным илъэсипщI мынэхъ мащIэ ихьынущ.

ЕщIагъэлIхэм къыщэрыхагъэщымкIэ, а ахъшэхэр субсидие иратынухэм я нэхъыбдм ахъшэ яIэкъым. Унэ къащэхуным мылъку гуэр зэзыльхьэфынухэр унагъуэщIэ жьыхуаIэу къагъэлъагъэ мардэм къытIасэркъым.

Фигу къдгъэкIыжьынщи, мыбы махуэ зыбжанэ и пэкIэ къыщыхьуа насыпыншагъэм щIыхуи 107-м я гъащIэр ихьащ. Иджыри щIыхуитI щIыщIагъым къыщалъхьуэ, ауэ ахэр зэкIэ ягъуэтыркъым.

Паспорт нэпщIхэр

Лондон щаубыдащ Европэм и щIыхухэм урысей паспортхэр, нэгъуэщI дифтэрхэр хуэзыгъэзэжыну гупыщIхэр.

Ахэр ахъшэщхуэкIэ ящэрт. Паспорт нэпщIхэр пэжэм къащхьэщыбгъэкIыну хуабжьу гугъут.

Псыхэр мэжэщI

Примор крайм и псыежэххэр мэжэщI.

Апхуэдэурэ екIуэкIмэ, Владивосток кьалэм щыпсэухэр зэфэн псы ямыIэу къэнэнкIэ щхьэщ. ЕщIагъэлIхэм кьызэралытэмкIэ, мыгъуагъэр кьызыхэкIыр псы Iуфхэм Iут жыгхэр зэрмрауущIыкIырщ. Апхуэдэ щIыпIэхэр щIналъэм щыкъэдщ. Пхъэхэр хэзышхэм хуит зыщI тхылъхэр яIэ хуэдэщ. Ауэ щIыхухэр егъэфIэкIуэжьынрщ.

Зурабовым жиIащ льготэ зиIэхэм хущхьуэу хуейм и процент 46-р Iэрылъхьэу зэрыратар. Адрейхэр ялысащ ахъшэу. Министрым къызэрыхигъэщхьэхуГамкIэ, псори зэлъытар хущхьэ лъапIэхэмрэ пудэмрэ зэхагъэкIауэ зэрыщымытырщ. А лЭужьыгъуитIыр зрат щыхуэхр гуэщауэ щытым хуейщ. ИтIанэ мы Iуэхуэр къэралым и кIэлъыплъныгъэм нэхъ быдэу щIэувэнущ.

ЩIыпIэ гугъусыгъуэхэм

Коми Республикэм щыкIуэда «Ми-8» вертолетыр къэлыхьуэным къаруушхуэ нрахьэлIащ.

Дыгъуасэ псом абы и жьи итащ уэсым езыр-езыру щызекIуэ Iэжьэхэу 20-рэ вертолетилIрэ.

Иджыри къалъхьуэ

Кемеровэ областым дыгъуасэ щыщIалъхьащ «Ульяновское щахтым щиужIа щахтерхэм щыщу 33-рэ.

Сыт хущхьуэхэр къащIемэщIэкIыр?

Дыгъуасэ Къэрал Думэр тепсэлъыхьащ льготэ зиIэхэр хущхьуэхэмкIэ гъэму къызэрыгъэзэжыщIыфым, а щIыпIэр егъэфIэкIуэнымкIэ щыIэ Iэмалхэм.

Депутатхэм я упщIэхэм сыхьэтрэ ныкъуэкIэ жэуап иратащ УФ-м Зыгъашхэр хъумэнымрэ псэукIэм зегъэужьынымкIэ и министр Зурабов Михаил. Зыкъомым уебгъэмэ къагъэуват, ар занщIэу и къулыкъым трагъэкIыну, арщхьэкIэ «Зыуэ щыт Урысей» партым и фракцэм и фIыгъэкIэ кьэнащ. А фракцэм къызэрыгъэпэщыжьыгъэ Зурабовыр и кьулыкъым тегъэкIыжьрэкъым, атIэ Iуэхур егъэфIэкIуэжьынрщ.

Зурабовым жиIащ льготэ зиIэхэм хущхьуэу хуейм и процент 46-р Iэрылъхьэу зэрыратар. Адрейхэр ялысащ ахъшэу. Министрым къызэрыхигъэщхьэхуГамкIэ, псори зэлъытар хущхьэ лъапIэхэмрэ пудэмрэ зэхагъэкIауэ зэрыщымытырщ. А лЭужьыгъуитIыр зрат щыхуэхр гуэщауэ щытым хуейщ. ИтIанэ мы Iуэхуэр къэралым и кIэлъыплъныгъэм нэхъ быдэу щIэувэнущ.

КъэкIуэну гъэм фIэмыкIыу

США-м и сенат комитетым зэхуэхьэса проектым щыкIиткIэ, американыдзэхэр Ираным къарашыжьын хуэнащ 2008 гъэм гъатхэпэм и 31-м.

Абы мыгувэу хэплъэнущ Конгрессыр. Иджы щыIэдзауэ президент Буш мэдалъэ, проектыр кьащтэмэ, абы теухуа унафэр пхимыгъэкIыну.

(ИТАР-ТАСС).

Гъатхэпэм и 24, щэбэт

◆ **Жьэн уэым пэщIэтыныжьмкIэ дунейпсо махуэщ.** Ильэси 125-рэ и пэкIэ (1882) ирамыщ микробиолог Кох Роберт кьыхуташ а уэ щынагъуэр щIыхуэм езыгъэалIэ бактерие цIыкIу дыдэхэр.

◆**НАТО-р Югославием щеуам хэкIуэдахэм я фешIь махуэ.** СРЮ-м и президент Коштуниц и жэрдэмкIэ ягъэуващ. 1999 гъэм гъатхэпэм и 24-мрэ 25-мрэ я жэщхэм Ищхъэрэ атлантикэ блокым и къарухэм щIадзащ хамэ унафэ щIэмыт Югославием хуэгъэза зауэ Iуэхуэхэм.

◆Ильэси 130-рэ и пэкIэ кьалъхуащ урыс совет тхакIуэ, СССР-м и Къэрал саугъэтым и лауреат («Цусима» романым папщIэ, 1941) Новиков-Прибой Александр (1877 - 1944).

◆Дыгъэр кьыщIэкIащ сыхьэти 6-рэ дакъикъи 3-м, кьухьэжьинуп сыхьэт 18-рэ дакъикъэ 25-м.

◆Махуэм и кIыхьагъщ сыхьэт 12-рэ дакъикъэ 22-р.

Гъатхэпэм и 25, *тхьэмахуэ*

◆Спорт кином и дунейпсо махуэщ.

◆Альдж (Грек) Республикэм и лъэпкъ гуфIэгъэщ - къэралыр хамэ унафэ къыщыщIэкIа махуэщ (1821).

◆Гъатхэпэм и 25 - 28-хэм Вашингтон (США) щекIуэкIынущ тхылъеджэ ныбжьыщIэхэм я 7-нэ дунейпсо конференц.

◆Дыгъэр кьыщIэкIынуп сыхьэти 5-рэ зы дакъикъэм (къэмахуэ зэманым тету), кьухьэжьинуп сыхьэт 19-рэ дакъикъэ 27-м.

◆Махуэм и кIыхьагъщ сыхьэт 12-рэ дакъикъэ 25-р.

Гъатхэпэм и 26, *блыщхьэ*

◆Бангладеш цIыхубз Республикэм и лъэпкъ (1971) гуфIэгъуэщ - къэралыр щхьэхуэу щыхьуа махуэщ.

◆Ильэси 180-рэ и пэкIэ лЭащ нэмыщэ композитор, пианист-дирижер Бетховен ван Людвиг (1770 - 1827).

◆Дыгъэр кьыщIэкIынуп сыхьэти 5-рэ дакъикъи 3-м, кьухьэжьинуп сыхьэт 19-рэ дакъикъэ 28-м.

◆Махуэм и кIыхьагъщ сыхьэт 12-рэ дакъикъэ 28-р

Тхылъэр зыгъэзэжащ **ШАГ Мухьэмэд.**

Библиотекэ лэжьакIуэхэр зэхуэс

КЪЭРЭШЕЙ-ШЭРДЖЭС, ***Библиотекэхэм я лэжьакIуэхэм кьызэрагъэпэщауэ «Школ библиотекэхэр - XXI лЭщIыгъуэм» республикэ семинар иджыблагъэ Кузшхьэблэ къуажэм и курыт еджапIэм щекIуэкIащ.***

ЗэIущIэм хэтахэр тепсэлъыхьащ къызыхэкIа лъэпкъыр, къэралыр фIыуэ илъагъуу, хабзэ хэлъу сабийр гъэсэныжьмкIэ библиотекэм и мыхьэнэр зыхуэдэм. Апхуэдэурэ абы къэрихьлIаIэм ягъэлъэгъуащ библиотекэхэм я лэжьыгъэр егъэфIэкIуэныжьмкIэ зэхагъэува проектхэр.

Къыхэдгъэщыщи, Куэпхьэблэ курыт еджапIэм и библиотекэм и лэжьакIуэ Кэнэфащэ ФатIимэ «БиблиОбраз» зэхьэзэхуэм щытекIуа ныжьэ, Урысей Федерацэм и Президентым и грант хъратащ.

ХЬЭЩЫКЪУЭЙ Олег.

Зыхъумыщ1ыкIыи ухэмыIэбэ.

Илъэс щэ ныкъуэ - цIыху ныбжь

●"СтIол хъурей"

Ефэнды Джылахъстэн, Аттаев Жамал, Гончаренкэ Михаил.

Апхуэдизэ зэман дэкIащ хамэщIым гугъуехь куэд щызыгъэва балъкъэр пъэпкъым и щIыналъэм кIыхьэригъэзэжрэ, «Къэбэрдей АССР-р Къэбэрдей-Балъкъэр А ССР зыхуэзыIыным техуахуэ» ушафэр СССР-м и Совет Iэхъыщхьэм и Президиумым 1957 гъэм щIыщIэзэм и 9-м кIыдигъэкIауэ щытами, балъкъэрхэм къагъэзэжыну хуит щащIар гъатхэпэм и 28-рт. Илъэс 13-кIэ хамэщI нса, гугъапIэ пэпкъ зимыIэжу къэна пъэпкъым гуэзрыдзэ нщIакъым, атIэ абы хуэзфIэкIащ хэпха зэпIэзэрыгагъыр имыгъэкIуэдыж, псом я щхьэращи, анэдэлъхубзэр, пъэпкъ щэнхабзэр, нэщэнэхэр гущIэм щихьумэн.

ИлъэС 50 и пэкIэ зи хэку къызэрыгъэзэжа балъкъэр пъэпкъым абы лъандэрэ къикIуа гъэзуанэм, зыIууа пъэпощхьэпохэм, зыIэригъэхьа екIуэлIэныгъэхэм, нобэ нIэ хъуэпсапIэхэмэз гугъапIэхэмэз теухуауэ щытащ «Заман» газетым и хъэщIэщым иджыблагъэ къэщIэзэрагъэпэща «СтIол хъурей». ЗэIуащIэм кърагъэблэгъащ КъБР-м и Правительствэмрэ Парламентымрэ я лIыкIуэ хэр, щIэныгьэмрэ щэнхабзэмрэ я лэжьакIуэхэр, хьэрычэ тыщIэмрэ жылагъуэ лэ жьакIуэхэмрэ.

- СтIол хъурейр» къыдэIуихащ икIи иригъкIуэкIащ «Заман» газетым и редактор нэхъыщхьэ **Аттаев Жамал.** Къэблэгъа махуэшхуэмкIэ къыдэ хуэсакъэм схъуэхъуа нэужь, ар кIэщIу къытеувыIащ балъкъэр пъэпкъым нобэ нIэ псэукIэмрэ зыпсЫэсыфа пъагапIэхэмрэ.

- БлэкIа зэманым къринубыдэу гъащIэм и лъэныкъуэ куэдымкIэ екъуIэныгъэфIхэр зыIэригъэхьащ ди пъэпкъым. Илъэс 13-кIэ псэкIэ, къарукIэ гугъу ехьами, балъкъэрхэм иджы зыдуэзыщIыжащ, дыкъэщIэрэщIэжащ.

Сыт хуэдэ пъэ хъэни дэщIэзыкъуэныщхуэу диIащ республикэм щыпсэу адрей пъэпкъ-хэр, псом хуэмыдэу ди къуэш адыгэхэр. Ахэр псэкIэ къыщытщыгъуащ хамэщI дыщагъэIэпхъуами, кьыдэгуфIащ, ди гъащIэр кьыддагъэпсыщIащ дыкъыщыIэпхъуэжа нтъэсхэми, - жиIащ Аттаевым. - Нобэ ди хъэщIэщым къытхуефлъагъэм яхэтщ пъэпкъым игъэва бэлъхьыр зи нэгу щIэкIаэри абы хъыбархэмкIэ фIэкIа щымыгъуазэхэри, пъэпкъыр зэтеувэжыным зи гущIэшхуэ езыхьэлIэхэри, иджырей зэманым абы и зэIуэпэщыныгъэр езыгъэфIакIуэхэри. «Ди дамэпкъ зэтауэ, зэгурыIуэныгъэр екъуIэлIэныгъэмрэ я гъуэгум дытету» зыфIэтща ди зэхуэсым дэтхэнэ зыми и гурыIэ къыщIиуэтэну ди гуапэщ.

Аттаевым утыку кьриплъхьар дабыгъуу зэIущIэм псалъэмакъ гъащIэм щекIуэкIащ. Апхуэдэу балъкъэр пъэпкъыр я псэупIэхэм задымыгъэкIэ иратыжыну Азие Курытым и республикэхэм зэгарагъэпхъуамрэ а Iуэхугъуэм лъабжьэ хуэхъуа дэфтэр хэмрэ тепсэлъыхьащ КъБР-м и комиссэм и унафэщI **Зумакулов Борис.**

- 1944 гъэм, Хэку зауэшхуэр иджыри екIуэкIыу, ираша балъкъэрхэр, тэ тэрэхр, шэщэнхэр, нэтIуэщI пъэпкъэрэ зэкъуэуэдэр, машIэ-машIэуэр Азие Курытым и щIыпIэ зэхуэмыдэхэм хагуэшащ. Я пъапсэхэр ебгъбгынэу пъэпкъхэм бэлыхь ятепльхьэныр хабзэншIагъэу, зихуэдэ щымыIэ къуаншIагъэу зэрыщыытым зауэ нэужь ильэсхэми и ужькIаи. Абы щыгъуэм кьыдэкIа унафэм ипкъ иткIэ, балъкъэр хэм дызыраша щIыналъэхэр дгъуэтыжащ. Япэ щIыкIэ траухуат къызэрыгъэзэжхэр и пэкIэ щыпсэуа и щIыпIэхэм щамыгъэтIысыжу, адыгэ къуажэ 45-м машIэ-машIэу хагуэшэну. АрщхьэкIэ, ди лъэпкъым дежкIэ ар тынш хъынутэкъыми, псэупIэу диIа бгыпъэ щIыпIэхэм дгъэзэжкIэ нэхъ кьащтащ. Балъкъэрхэм здагъэзэ ж къуажэхэм я процент 80-м нэсыр зауэ зэманым зэтракъутауэ щытати, абыхэм я зафIэгъэувэжыным щIыпIэм щыпсэу лъэпкъ псори зэдзууэ яужь ихьащ. ИкIи зэман кIэщIым кьриубыдэу ахэр зэIуэзэпщI ящIыжащ, еджапIэхэр, сымаджэщхэр, щэнхабзэ Iуэхущ-IапIэхэр щаухуащ.

Зумаковым и псалъэхэм кьыпищуэ, «СтIол хъурейм» кьыщыпсэльащ лЭщIыгъуэ кIуам и 60 - 80 гъэхэм КъБР-м щэнхабзэмкIэ и министру щыта, Къэбэрдей Адыгэ Хасэм и Налшык къудамэм и тхьэмадэ **Ефэнды Джылахьстэн.** Абы кьиуэтэжащ Азие Курытым и республикэхэм щыпсэуа балъкъэрхэм яльыгъуаэзу, щIэ-щIэхьыурэ я Iуэху зыIут зригъащIэу, Хэкужь хьыбар яхуиIуатэу зэрыщытар.

- Балъкъэрхэр ди щIыналъэм зэрырагъэкIар кьыдэхьэпъэкIар а пъэпкъым и щIыхуэм я закъуэкъым. Ар хуабжьу ди жагъуэ хьуат кьуэш хуэдэу, ахэр куэд гъащIэрэ зыдэпсэу адыгэхэм. Дэ лъэпкъитIым ди хабзэ-бзыпхъэхэр зыкъомкIэ зэрыдэтехуэм и мызакъуэу, благъагьэкIэ зэпыщIа хъуа унагъуэхэри щыIэт, - игу кьигъэкIыжащ Ефэндым. - Абыхэм кьыщагъэзэжа махуэр ди дежкIи гуфIэгъуэшхуэт икIи ильэс 13-кIэ хэкум пэIэщIэ псэуа ди кьуэшхэм сыт хуэдэ Iуэхуки дадэIэпыкъуну дыхьэзэырт. Хъуэнигьэр щIэгъэхъэбкьуэ щедгъэкIуэкIырт балъкъэр жылагъуэ кьэс. Безенги, Хъущтэ-Сырт, Къэщакъэтау кьуажэхэм дащIыхьа ЩэнхабзэмкIэ унэхэм хуэдэ Кавказ Ищхьэрэ псом щыIэтэкъым.

Адыгэхэр, республикэм щыпсэу адрей пъэпкъхэр а лъэхъэнэ хьэтъэм щIэгъэкъуэныжхуэу къазэрыкъуэхъуам тепсэлъыхьыжащ Шэрэдж куейм щыIэ - Сукан-Су- мэкъуэуэ Iуэхущ IапIэм и унафэщI **Маммеев Хьэрун.** Абы гуапэу кьиIуэтэжащ Чечня Речкэ кьуажэм щыIэжэт «Ленинский путь» колхозым, Новоивановкэ щыIэ хозяйствэм, нэгъуэщI щIыпIэхэм кьрахуурэ мэл хъушхэхэр, ІэщIэ-вышIэ гъэшхахэр езыр щыпсэу Жэмтхьэлэ Ипщэ кьуажэм тыгъэ кьыхуащIу зэрыщытар.

- Апхуэдэ гупльитэ гуапэр дэ зэи тщыгъупщэнкъым. Аращ щыжаIэр «Махуаем узыкъэзыщIыкIырщ ныбжьэгъу пэжыр», - кьыхигъэщащ Маммеевым.

КъБР-м и Парламентым хабзэмкIэ, къэрал хуэныгьэмрэ щIыпIэ самоуправлением и IуэхумкIэ и к омитетым и унафэщI **Абазэ Руслан**рэ Iъэкъ зэхущытыкIэхэмкIэ и комитетым и пашэхэм ящIыщ зы **Гончаренкэ Михаилрэ** кьыдэжуэсахэр щыгъуазэ ящIащ а лъэхъэнэми иджырей зэманми балъкъэр пъэпкъым и къэщIэрэщIэныным къэрапым гупльитэщхуэ хуищIу зэрекIуэкIыр. Абыхэм я псалъэм пищу зэIущIэм кьыщыпсэльащ КъБР-м экономикэ зыужьныныгъэмрэ сатумкIэ и министрым и кьуэдзэ **КIэрэф Мурат.**

Абы кьыхигъэщащ республикэм и бгылъэ щIыпIэхэм зегъэужьныныр КъБР-м и Президент Кьаныкъуэ Арсен и нэдэ зытригъэIуэхугъуэхэм зэращыщыр. Тырныауз вольфрам-молибден комбинатым, туристхэм зыщIапIтыхь Iуащхьэмахуэ пъапэ щIыIэ базэхэм я лэжьыгъэр зэтеублэжа зэрыхьум, нэгъуэщIхэми я гугъу ищIащ.

Балъкъэрхэр нэхъыбэу щыпсэу куейхэм, кьуажэхэм яIэ зэпукIэмрэ щIыхьэрэ мы зэманым зыIууэ лъэпощхьэпохэмрэ теухуауэ «СтIол хъурейм» кьыщыпсэльащ Шэрдж куей администрацэм и Iэтащхьэ **Темиржанов Махьты,** Шэджэм куейм хьихьэ Хъущтэ-Сырт жылэм и щIыпIэ администрацэм и Iэтащхьэ **Гижгиев Эскандер.** Балъкъэр щIалэгъуалэм спортым кьыщыхьэхьуIэныгъэхэм триухуат КъБР-м и Парламентым и депутат, «Геолог» спорт Iуэхущ IапIэм и унафэщI **Доттуев Ахьмэт** и къэпсэльэныгъэр.

Балъкъэрхэм я мызакъуэу, республикэр, къэрал псор зэрыгушхуэ Iэщ IагъэлI куэд - докутыпкэр, щIэныгъэлIхэр, тхакIуэ хэр, егъэджакIуэхэр - и пъэпкъым кьыдэзэрыхэкIам иригушхуэрт зэхуэсым зыкърезыгъэжьлIа, КъБР-м и цIыхубэ тхакIуэ **Теппеев Алим.**

Псалъэмакъ псори кьызэщIикъуэжу зэIущIэм и кIэухыу Аттаев Жамал жиIащ:

- Илъэс 50-м кьриубыдэу балъкъэрхэм ехьэлIэныгъэ гуэр диIамэ, ар зи фIыщIэр, псом япэрауэ, ди республикэ лъэпкъыбзэм зэгурыIуэныгъэрэ мамырыгъэрэ зэрыщытепщэращ. Апхуэдэу дапэкIи дыздэдзэсэумэ, итIанэщ ди щIыналъэр нэжьри нэхъ лъэщ, кьулей, насыпыфIэ щыхьунур.

ЖЫЛАСЭ Маритэ.
Сурэтхэр **КъАРЭ Элинэ** *трихащ.*

Маммеев Хьэрун, Абазэ Руслан, Зумакулов Борис сымэ.

Къэбэрдей Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ ЪъэфIыцIэ Мухьэмэд батырыбжьэр ЦIыпIынэ Аслъэнрэ Егъэн Ибрэхьимрэ ярет.

Лъэпкъыр зыгъэбауэ хьэуа къабзэ

(КIэухыр. ПэщIэдзэр 1-нэ щIа)

ЩIхьэныгъэ-жьышхэжьэу Налшык и уэрамхэм кьрикIуауэ, Абхъазым и утым кьащIэпплъэхэм мыгувэу кьахьхьащ шу гуп зэгъэпэщ, нэл кIапэр, хьэрым ис тхьэлъэлу джэд фIыщIэр, дэшхуэ блахэр зыкIэрыщIа, фомахъсымэ кIадэшхуэр зэрыт гу ззщIэщар ядэщIыгъуу. Абы я пашэ ЦIыпIынэ Аслъэн (мыбдеж кьыхэгъэщIыпхьэщ, IуэхумкIэ жэрдэм зыщIари кьыдэгъэпэщынымэ и гуащIэ емыблэжу елэжьари зэрыяраР) батырыбжьэ щIыхуашиим, абы хьэхьу дахэ жиIащ махуэшхуэм, ильэсыщIэм, гъэрэ щIыр зэрыдэжкIым техуауэ.

- Адыгэм дауэдапщэ дахэу диIахэр гуфIэгъуэрэ узынщагъэнкIэ утыку итхьэжауэ Тхьэм кьыщIигъэкI, - жиIащ абы. - Нобэ щIалэгъуалэм «дышэсынщ» щыжьIэм ЩIыпIэм Iпщэ зэзыIыгъа ди лъэныкъэгъуэгэр Тхьэм фригъэфIакIуэ, жылэ узыншэ фыхьу!

АдэкIэ утыкум кьрашащ гъэрэ щIыр щызэхэкIым пасэрей адыгэхэр зэрыхьуа-хьэуу щыта псалъэхэмкIэ IуэхумкIэ и к омитетым и унафэщI **Абазэ Руслан**рэ Iъэкъ зэхущытыкIэхэмкIэ и комитетым и пашэхэм ящIыщ зы **Гончаренкэ Михаилрэ** кьыдэжуэсахэр щыгъуазэ ящIащ. А махуэм и пщэдджыжьым, нэхулъэр кьимыщIу мафащхьэтхыжыр кьыдэзэпэзэу щIалэхэр зэбгрыкIри, ди щIыналъэм щежэх псыхэм фэндкIэ псы кьыхахащ, икIи, хабзэм ипкъ иткIэ, абдеж кьыщызэхуэсахэм псым щыщ лъагъэIэсащ.

МафIащхьэм щыщ пхъэ дзакIэ пагьанэри, утыкум щагъэсащ дыгъэм, дуней шэрхьым и дамыгъэ у ягъэуа пыпхэр. Абы щIалэгъуалэм удж хьурей иращIэкIащ.

Хабзэт щIым халхьхэ пхъэIэщэм и кIыр бын нэхъыбэ зиIэу жылэм дэс лIым ирагъэубыду, япэ вагъэбдзэу мэр абы кьигъаззу. Кьалытэрт ар бэвагъым и нэщэнэу. ТхьэпэIум кьрихьэлIахэм щакэуупщIыхьым, бынитху нэхър нэхъыбэ зиIэ яхэтакъым, апхуэдэу кьагъуэтащи Сирием кьикIыжа Кьалмыкъ ТIэлъхьэтт, лэжьыгъэфIкIэ куэдым яцIыху «Дыгъэ» сурэттехыпIэм и тхьэмадэрат.

Махуэ бжьыгъэ дэкIмэ хакIуапщIэм хаутIыщхьэну зыхуамурад хакIуэр утыкум кьрашэри, абы «кьепхьых» хуащIащ, и тхыцIэм ху жылэ трапхьащ. Ари бэвагъым, хьерым, хэхъуэм и нэщэнэт.

Сабийхэм я тхьэлъэIухэри, нэхьыжьхэм я хьэхуэхуэри, щIалэгъуалэм я джэгу кьафэри хьу эпсэгъуэт, Iу эхум хэзыщIыкIыу кьэкIуэахэри зэрымыщIэкIэ кьрихьэлIахэри щыгуфыкIырт махуэхуэ дахэм. Гъэ кьэс эпхъэрэ хэм деж кьешх-кьесу, щIыуэпсыр фэзэхьуэкIыу ирихьэлIэрти, ми зым, дыэхэщIыкIа хуэдэ, кьепсэпсауэ нэху кьекIа дунейм тIэкIу зиIэтат. Апхуэдэ Iуэху куПщафIэр кьыхэзыпхьа, зи пщIэнтIэпсрэ гущIэдэкIкIэ кьеызыхьэлIа ЦIыпIынэ Аслъэн (фигу кьыдогъэкIыж мы щIалэм и шыфэлIыфэр: филологие щIэныгъэхэм я докторщ, Гуманитар кьэхутэныгъэхэмкIэ институтым адыгэ IэрыпсыатэмкIэ и кьудамэм и унафэщIщ) зыщыхуэдзэзэм кьыджкIащ кьыдэIэпыкъуэи кьэзыльэхьаи куэду зэрыщIыIар, итIанэми зыхуежьам зэрыпимыкIуэтыжар.

- Махуэшхуэр едгъэкIуэкIыну Налшык кьалэ администрацэм хуитыныгъэ кьыдитыныкIэ дэIэпыкъуэгъу кьэтхуэхьуащ ЪъэфIыцIэ Мухьэмэд зи тхьэмадэ Къэбэрдей Адыгэ Хасэр, - жиIащ Аслъэн. - ЕгъэлеяуэфIыщIэ ин яхуэощ Iутпэж Мэжидрэ («Адыгэ уиэ» тыкуэн) ЕгъэнИбрэхьимрэ («Гъэрэн» фермер Iуэхущ IапIэ). Абыхэм Iуэхур кьыздагъэпсынщащ, утыкум щыщэрахьа адыгэ нпхэр, Къэбэрдей пщы уэлийхэм я дамыгъэхэр зытет нпхэр тхурагъэщащ, фащэкIэ зэщыхуэпыкIа щIалэхэр кьыщэрыкIуа шы дэгъуэхэр кьытхуагъэсэбэщащ. Апхуэдэу фIыщIэ хуэощ Щхьэлыкьуэ кьуажэм и щIыпIэ администрацэм и Iэтащхьэ Кьуныжь Хьэчим, утыкур зыгъэбжьыфIа, Iуэхур езыгъэкIуэкIа Мысостышхуэ Пщызэбий, Кьэзаныкъуэ Жэбагы и цIэр зезыхьэ щэнхабзэ-эстетикэ центрым и унафэщI Кьунижь ХьэIишэт, «Iэмэрыс» шхапIэм, «Хэкур Хабзэр»», «Адыгэ зэкъуэшныгъэ» щIалэгъуалэ зэгъухьэ-хьауащ. - зэрыжкIар. Абы иужькIэ бгъэщIэгъуэжынт нэхъыщIэхэм абдеж щызэхах псалъэхэм щыщу кьыхаубыдыкIыфыр зэрымащIэр?!

Сыз зэрыжурналистыр кьыгурыIуэу, Королёв кьалэ щыщ зы бзылъхугъэ (зэрызыкъызигъэцIыхуамкIэ, Мельниченкэ Нинэщ) кьыщыщэпсэльылэм, кьызжиIащ ди къэкIуэнт зэрыщIэхьэгъуэпсэр. Иджы а лъэныкъуитIри зэпызолъытэри, кьапльэм дыфIэмыIэрысэ тхъуэплъщ, и кур зэрыуахуэр ильагъуэу кьытхэтри мащIэщ!

Сыт хуэдэу щымытми, лъэпкъыр зыгъэбауэ хьэуа кьабзэ, узынщэ кьыкъуэуащи, абы фыы кьытхуэдэкIуэну, нэгъуэщI лъэпкъ махуэщхуэхэри кьъэзыгъэщIэрэщIэжьыфын жэрдэмщIакIуэ нэхъыбэу кьытх экIыну дыщыгъгынщ.

НЫБЗЖЬ Таисэ.

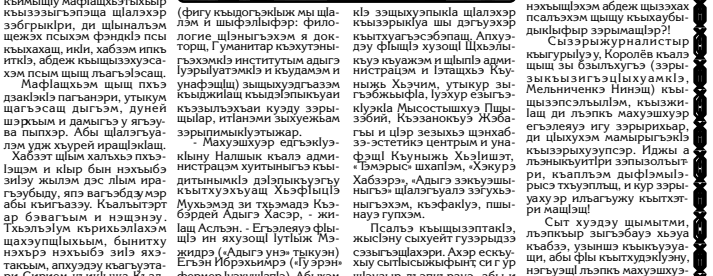

Хьэлдженщыр ЦIыпIынэ Цацэ зэпеущI.
Сурэтхэр **КъАРЭ Элинэ** *трихащ.*

ЩIэпхъаджагъэхэр гъэмэщIэн

●КъБР-м и МВД-м

Къэрал кIуэцI IуэхуэхмкIэ министрым и къалэнхэр зыгъэзащIэ Жамборэ Наурбий иригъэкIуэкIащ республикэ милицэм ильэсым я япэ мазитIым зэфIигъэкIахэм щытепсэлъыхьа зэIущIэ.

ХАБЗЭХЪУМЭХЭМ , зэрыщыту къапщтэмэ, я къалэнхэм зэрехьэлIэ къыхихгъэщри, Жамборэ къытеувыIащ КъБР-м щIэпхъаджагъэу щалэжьыр гъэмэщIэным, криминоген щIыкIэр зегъэфIэкIуэным кьарур нэхъри хуэзэщIэгъэуIуэн зэрыхуейм. Апхуэдэуи къигъэльэгъуащ абы и лъэныкъуэкIэ я лэжьыгъэр ефIакIуэми, гуГуеухьэри зэрыщыIэр.

Гупльитэ хэха зыгъуэтыпхъэхэм ящыщ щIэпхъаджагъэ хьэлъэу, хьэлъэ дыдэу ялэжьхэр гъэмэщIэнымрэ, сэтей кьащIхэр нэхъыбэ щIыныр. Я лэжьыгъэр ирагъэфIэкIуэныкIэ кьаруу псори хуэзэщIа-гъэуIуэну яхуигъэуващ Уголовнэ кьэпльхьэщIри, Жамборэ къытеувыIащ КъБР-м щIэпхъаджагъэу щалэжьыр гъэмэщIэным, криминоген щIыкIэр зегъэфIэкIуэным кьарур нэхъри хуэзэщIэгъэуIуэн зэрыхуейм. Апхуэдэуи къигъэльэгъуащ абы и лъэныкъуэкIэ я лэжьыгъэр ефIакIуэми, гуГуеухьэри зэрыщыIэр.

Бахъсэн муниципальнэ районым и ОВД-м и унафэщIхэм защыхуигъазэм, Жамборэ Наурбий фIыщIэ яхуищIащ, табель кIэрахьэр зыIэригъэхьэн мурадкIэ милицэм и лэжьакIуэм зэрыгъэзащIэ.

Абхъазым и утым кьащIэпплъэхэм мыгувэу кьахьхьащ шу гуп зэгъэпэщ, нэл кIапэр, хьэрым ис тхьэлъэлу джэд фIыщIэр, дэшхуэ блахэр зыкIэрыщIа, фомахъсымэ кIадэшхуэр зэрыт гу ззщIэщар ядэщIыгъуу. Абы я пашэ ЦIыпIынэ Аслъэн (мыбдеж кьыхэгъэщIыпхьэщ, IуэхумкIэ жэрдэм зыщIари кьыдэгъэпэщынымэ и гуащIэ емыблэжу елэжьари зэрыяраР) батырыбжьэ щIыхуашиим, абы хьэхьу дахэ жиIащ махуэшхуэм, ильэсыщIэм, гъэрэ щIыр зэрыдэжкIым техуауэ.

- Адыгэм дауэдапщэ дахэу диIахэр гуфIэгъуэрэ узынщагъэнкIэ утыку итхьэжауэ Тхьэм кьыщIигъэкI, - жиIащ абы. - Нобэ щIалэгъуалэм «дышэсынщ» щыжьIэм ЩIыпIэм Iпщэ зэзыIыгъа ди лъэныкъэгъуэгэр Тхьэм фригъэфIакIуэ, жылэ узыншэ фыхьу!

АдэкIэ утыкум кьрашащ гъэрэ щIыр щызэхэкIым пасэрей адыгэхэр зэрыхьуа-хьэуу щыта псалъэхэмкIэ IуэхумкIэ и к омитетым и унафэщI **Абазэ Руслан**рэ Iъэкъ зэхущытыкIэхэмкIэ и комитетым и пашэхэм ящIыщ зы **Гончаренкэ Михаилрэ** кьыдэжуэсахэр щыгъуазэ ящIащ. А махуэм и пщэдджыжьым, нэхулъэр кьимыщIу мафащхьэтхыжыр кьыдэзэпэзэу щIалэхэр зэбгрыкIри, ди щIыналъэм щежэх псыхэм фэндкIэ псы кьыхахащ, икIи, хабзэм ипкъ иткIэ, абдеж кьыщызэхуэсахэм псым щыщ лъагъэIэсащ.

МафIащхьэм щыщ пхъэ дзакIэ пагьанэри, утыкум щагъэсащ дыгъэм, дуней шэрхьым и дамыгъэ у ягъэуа пыпхэр. Абы щIалэгъуалэм удж хьурей иращIэкIащ.

Хабзэт щIым халхьхэ пхъэIэщэм и кIыр бын нэхъыбэ зиIэу жылэм дэс лIым ирагъэубыду, япэ вагъэбдзэу мэр абы кьигъаззу. Кьалытэрт ар бэвагъым и нэщэнэу. ТхьэпэIум кьрихьэлIахэм щакэуупщIыхьым, бынитху нэхър нэхъыбэ зиIэ яхэтакъым, апхуэдэу кьагъуэтащи Сирием кьикIыжа Кьалмыкъ ТIэлъхьэтт, лэжьыгъэфIкIэ куэдым яцIыху «Дыгъэ» сурэттехыпIэм и тхьэмадэрат.

Махуэ бжьыгъэ дэкIмэ хакIуапщIэм хаутIыщхьэну зыхуамурад хакIуэр утыкум кьрашэри, абы «кьепхьых» хуащIащ, и тхыцIэм ху жылэ трапхьащ. Ари бэвагъым, хьерым, хэхъуэм и нэщэнэт.

Псалъэ кьыщызэптакIэ, жысIэну сыхуейт гуэзрыдзэ сэзыгъэщIахэри. Ахэр ескьуэкIыу сытIысьжьыфынт сиг ур щIэуэзыр лъэпкърауэ, абы и хабзэ, и щIэнхабзэ щIэткIыкIрауэ щымытамэ. Мыр си щхьэзакъуэ Iуэхутэмэ, ди унэ щысщынт, си Iыхьлыр э багъэр фIэкIа хэмыту. Ауэ сиIар лъэпкъ щIалэгъуалэм яфIэкIуэдыр зищысыр езгъэльагъуэжын, щIэбгр зытетын гъуэгу гуэр езгъэльагъун мурадти, ар зыфIэмыфI адыгэ зэрыщыIэр щхьэжэ сщыхъуащ.

ЗэрызгъэщIэгъуэнур сщIэркъым, щхьэзакъуэ жэрдэмщIакIуэхэм ялэжь Iуэху пакIэхэмкIэ лъэпкъ щэнхабзэри, хабзэри, бзэри хьума зэрымыхьунур кьызыгурымыIуэ тхьэмадэхэр. Сэ зэкIэ сльагъуркъым республикэр зей лъэпкъхэр кьызэтенэныжмкIэ щэнхабзэ, щIэныгъэ идеологие. Ар зэрыщымыIэмэ удэкIуэтэнт, и гъунапкъэ гуэркэр гъэнэхуатэмэ. И чэзу зэрыхьурэ куэд щIат жыпхьэхэр дгъэпсауэ, гъуэзэхэр диIэну.

ЩIэныгъэрылажьэр зыгъэпелитIри и щапхьэхэр махуэшхуэр щекIуэкIа утыкум гъунэжу щIэнэрылъагъут. Псори щIыз эжаубла цIыхухэм адыгэу забжьыкми, адыгэбзэр, абдеж щекIуэкIыр кьызыгурымыIуэ гъунэжт, уеблэмэ: «Мыр урысыбзэкIэ щхьэ ирамыгъэкIуэкIарэ, жаIэр кьыдгурагъэIуэнумэ!» - зыпхьыжьызыпыкIаи яхэтащ. Си щхьэкIэ хьэдыгъуэдахэ сщыхъуат утыкум щыIуа хьуэхуэхэм я жэуапу зы лIы хэкIуэта гуэрым: «Спасибэ, дахэу укьыдэхьуэхьауащ! - зэрыжкIар. Абы иужькIэ бгъэщIэгъуэжынт нэхъыщIэхэм абдеж щызэхах псалъэхэм щыщу кьыхаубыдыкIыфыр зэрымащIэр?!

Сызэрыжурналистыр кьыгурыIуэу, Королёв кьалэ щыщ зы бзылъхугъэ (зэрызыкъызигъэцIыхуамкIэ, Мельниченкэ Нинэщ) кьыщыщэпсэльылэм, кьызжиIащ ди къэкIуэнт зэрыщIэхьэгъуэпсэр. Иджы а лъэныкъуитIри зэпызолъытэри, кьапльэм дыфIэмыIэрысэ тхъуэплъщ, и кур зэрыуахуэр ильагъуэу кьытхэтри мащIэщ!

Псалъэ кьыщызэптакIэ, жысIэну сыхуейт гуэзрыдзэ сэзыгъэщIахэри. Ахэр ескьуэкIыу сытIысьжьыфынт сиг ур щIэуэзыр лъэпкърауэ, абы и хабзэ, и щIэнхабзэ щIэткIыкIрауэ щымытамэ. Мыр си щхьэзакъуэ Iуэхутэмэ, ди унэ щысщынт, си Iыхьлыр э багъэр фIэкIа хэмыту. Ауэ си-

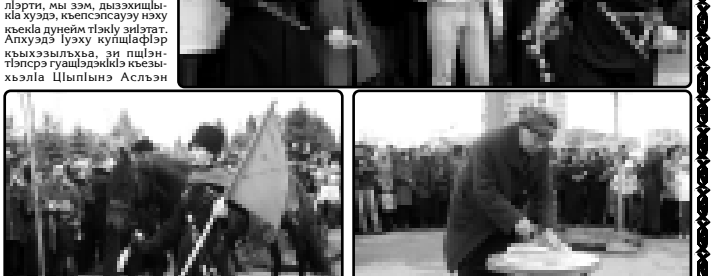

Къэщ1эрэщ1эжьныгъэ махуэм и щ1ыхьк1э

Балъкъэр пъэпкъым и къэщIэрэщIэжьныгъэ махуэм и щIыхькIэ Урысейм и зыхъумэжьныгъэ спорт-техникэ зэгухьэныгъэм и Къэбэрдей-Балъкъэр РОСТО-м (ДОСААФ-м) КъБР-м автомобиль спортымкIэ и федерацэм щIыгъуу 2007 ГЪЭМ ГЪАТХЭПЭМ И 27-М СЫКЪЭТЫР 11-М АДЫГЭБЗЫМ И ЩIЫКIЭ щIыз утым щрегъэкIуэкI автомобиль спортымкIэ КъБР-м и чемпионатым и япэ пъэхъэнэм хиубыдэ зэхьэзэхуэр.

ЕЗЫХЭМя автомашинэхэм («Нива» автомашинэм нэмыщI) ису абы хэтын папщIэ кьрагъэблагъэ зи ныбжьыр илъэс 18-м щIигъуа щIалэу, хьыджэбзу автомобиль зрагъэкIуэну хуит зэращI тхьапъхэр зиIэхэр.

Зэхьэзэхуэр сыхьэт 11-м кьызэIуах. Зэхьэзэхуэр щекIуэкIыну утым сыхьэти 10-м щыщIэдзауэ 11-м нэсыкъ я зэфIэкIкIыр щызыгъэльэгъуэнухэм ептIыну хуейхэр ирагъэблагъэ.

АДЫГЭ ПСАЛЪЭ

ВЭРОКЪУЭ Владимир

Лей зыхэзгъэгъум къахурегъэгъу

450

Рэмазьым щыщ ЛЫЧАГЪУЭКЪ

(Кlэлыкlуэр. Пщlэдзэр №№56,57-хэм итщ).

Амыщей кыкlыжу къэсыжа кьудейуэ, Андрей Андреевич хьыбар гуфlэу кьыдэлъ Iэсащ. Пагуэ къигъэкlуа щыхьэкlуэм кьунакъ Максим хьыбар кьригъащIэрт пщыжьыр дунейм зэрехьажамкlэ. Апхуэдэ щыхьэкlуаджэр хьэгъэлIагъуэм хьэмэрэ щlалэ щыкlу кьаlьхуам тращыхьх тхьэлъэлум ураджэным зыкlи ещхьыкъым. Мыпхуэдэм щыгъуэ гулсыс е кlыхь щыlэкъым. Уи шуму у анэ теплъхьэн хуеиуэ аркьудейщ. Штабс-капитаным коменданткъым жриащ г ъэзвэгъуэ Iэжукlэ гъуэгу техьэн зэрыхуейр. Ефим Евдокимович зыхьэмрэ гъ уиэтlымащ, генерал Убецок хуит зэрищ тхьылъ кьрымыгъуэ ежьэ зэрымыкхьунур, абы, и кlэ кьихуамэ, махуищ зэрихьынур, ауэ апхуэдизэ зэман абыхэм зэрамыIэр кьыжриIэу, сыту жьыпIэмэ, махуищ дэкlмэ, Амыщ щlалъхьнут. Аращ зэману яIа псори зэрыхьур, шы Iэдэж и гъуэгу нобэ ежьэмэ, щыщlалъхьэм ирихьэлIэу нэсхьи кьудейщ. Нартсанэ дэс генералым хуит зыкъыщебгъэщlынуэ дапщэщ? Жэуапльныгъэ ешхьм кьыщтэну комендантыр тегушхуэрэткъым.

- Къуршым бгырысхэм ущуабдзэр гъэрыпIэ ихуэмэщэ, Андрей Андреевич? Iэхъуlпхъэу щlэщlэ-щэ?

- Садыгъунукъым, зыхьэм кьысlыралъхьэнукъым. Сэ абыхэм сраныбжькъэгъуащ. НыбжьэгъуГэр нэхъ лъапIэщ сэ кьысщlахьынум нэхър?.

Комендантыр гуфlэщ ТхьэшlтIыгъэм щыхутемыычм, капитаным жlащ дзэм хэмыжьыныр кьыхихауэ щытми, хьэдэщlэльхъэм зэрыкlуэнур.

- Хьунщ, Андрей Андреевич, укьымыкlуэлъхьыкlI. Щхьэусыгъуэ хъуи щхьэнкlэ, лазаретым усымаджэ хуэдэу ущlыхьэ-щlэкlыу зыкъзгъэлъаГуэ у. Тхьылъ дакъэм зрегъатхэ. Тхьэм ухьхуумэ, ежьэ-тlэ. Зыщумыгъэгъупщэу Пагуэрэ Арыкьшурэ схуахуэгуазвэ. Амыщыжь мыгъуэр зэрылIагуажэ зэрысщыхьуар схуажеIэжк. Урыс хэм ди ныбжькlэгъут ар. Ауэ хэт игурэ и щхьэрэ зэтелъу жlэкlфын мы зауэм хэт щыдиныбжькъэгъуми хэт щыдибиймэ? Дауэ хъуми, схуажеIэж Амыщ и псэм увыIэпIэкlфI кьриттыну Тхьэм дызэрыхуеГльэГр.

Максимовыр пIащIэу быдапIэм дэшэсыкlащ. Сэ орэ къудеи гъ усэ имыщIу.

Амыщей кьуажэм щыгъуэм и щхьэтехъуэр мелыIыч эм кьрапхъуат. Пlэным зы махуэ нlэжу щlащIыжьыкlи и узынщагъэр нэхъыфI кьэхьуащ. Иужь махуэхэм абы и нитIым кьщIихьа нэщхьеягъэр щlэкlа хуэдэт. Уеблэмэ гушыIэн кьиублэжат. Максимовым кьыхухьа бащIырыбэ пIащIэм ит щагъырым ткIуэпс хуэди хифыкIат, итIанэ пхъэфальэкlэ кьыхуущlаха джэдлэпс пщтырым еIубащ. А псом я ужькlэ и макъ зэрыыбыдыжьамкlэ унафэ ищlащ и къуитIыр, Пагуэрэ Арыкьшурэ, кьых ураджэну.

- Си Iэщэ-фащэр зыфIэдза арджэным и лъабжьем сыщIэнгъэтIысхьэ, - ищlащ унафэ щlэм. Абы и Iэдэр ущlащ. ИтIанэ Амыщ жlащ:

- Иджы фыкьыIэздаIуи, вжесIэр фигу ивубIэ. Iлъэныгъэр Iуэ хуIшхуэщ, ар Тхьэм щыхуэм дунейм щыIэпичьн хуеиГ гъэгъуанэм щыщIыбжьщ, щIыхуэ хуэздэу лIэн хуейщ, НтIэ, мис сэ дунейр кьэзбгына нэужь, лъэпкъым ди нэхъыжьу Пагуэ кьонэ. Абы зыгуэр кьщIыщI хьужькlуэрэ, нэхъыжькlыгъэр Арыкьшу лъсс. Ари Тхьэм и пащхьэм ириджэжмэ, нэхъыжь мэхъу Дзбэч. Фэ, си кьуэхэм, ди лъэпкъ псом, ди жьылэм унафэу кьыфхуэзогьанэ вгъэнывыбжьэгъуэ урысхэм фадэпсэуну. Ау э а ныбжьэгъуГэр щыгъын хуеиIщ кьамэм и дзэпкъитIу, бгъэм и дамитIу, нэжанитIу. Мис араш си уэсят нэхъыщхьэр. Тхьэ кьыхсхуэфIуэ мы уэрэтыр вгъэхэщIэну.

Пагуэ Iэштlыму икъуэ и Iэгур и бгъэм ирикъузылIэри.

- Тхьэ соIуэ, ди адэ! - жlащ.

Арыкьшуи и щынэхьыжьым ещlэну, и бгъэм тоIэбэри, тхьэрыIуэ е т Абдежьм щыри зэман кьыхькlэ щымащ, даущынщагъэр я тхьэкlумэм щызуэ. Ауэ а даущынщагъэр макьамэ зэрыс кхъуэщын гъэбыдам ещхьт. Кхъуэщын щхьэтепIэр щытрахкlэ, макьамэр къэкlри, пэщым щIэз мэхъу.

- Сэ гъащIэм гуэныхь хуэд щыIэлажьащ. Бжьыхь уэтпIсытIым уэшхуэ кьеIшхьм нэхърэ нэхьыбэ. Тхьэ фыс-ху епльэну. Абы щыгъ уэм хэт ищlэн, Тхьэм си гуэныхьм эсхуигъэгъункlэ хъунщ, - жlIэрт пщыжьым. - Фэрэ фригу ивубIэ, фи бынхэм уэсят яхуэфащ, абыхэм кьащIэхьуэ щIэблэр щIрепIыкlI мы уэсят кьыфхуэзгъанэм. Хэт ищlэн, гъащIэм сэбэп кьащыхуэхьунри хэльщ:

-Фи лIыгъэм фэ эзи фитепыIэлъыхь. Щыхуэхэм езыхэм, ялъагъунут. Аращ зэману яIа псори зэрэхьур, шы Iэдэж и гъуэгу нобэ ежьэмэ, щыщlалъхьэм ирихьэлIэу нэсхьи кьудейщ. Нартсанэ дэс генералым хуит зыкъыщебгъэщlынуэ дапщэщ? Жэуапльныгъэ ешхьм кьыщтэну комендантыр тегушхуэрэткъым.

- Къуршым бгырысхэм ущуабдзэр гъэрыпIэ ихуэмэщэ, Андрей Андреевич? Iэхъуlпхъэу щlэщlэ-щэ?

- Садыгъунукъым, зыхьэм кьысlыралъхьэнукъым. Сэ абыхэм сраныбжькъэгъуащ. НыбжьэгъуГэр нэхъ лъапIэщ сэ кьысщlахьынум нэхьр?.

Комендантыр гуфlэщ ТхьэшlтIыгъэм щыхутемыычм, капитаным жlащ дзэм хэмыжьыныр кьыхихауэ щытми, хьэдэщlэльхъэм зэрыкlуэнур.

- Хьунщ, Андрей Андреевич, укьымыкlуэлъхьыкlI. Щхьэусыгъуэ хъуи щхьэнкlэ, лазаретым усымаджэ хуэдэу ущlыхьэ-щlэкlыу зыкъзгъэлъаГуэ у. Тхьылъ дакъэм зрегъатхэ. Тхьэм ухьхуумэ, ежьэ-тlэ. Зыщумыгъэгъупщэу Пагуэрэ Арыкьшурэ схуахуэгуазвэ. Амыщыжь мыгъуэр зэрылIагуажэ зэрысщыхьуар схуажеIэжк. Урыс хэм ди ныбжькlэгъут ар. Ауэ хэт игурэ и щхьэрэ зэтелъу жlIэфын мы зауэм хэт щыдиныбжькъэгъуми хэт щыдибиймэ? Дауэ хъуми, схуажеIэж Амыщ и псэм увыIэпIэкlI кьриттыну Тхьэм дызэрыхуеГльэГр.

Максимовыр пIащIэу быдапIэм дэшэсыкlащ. Сэ орэ къудеи гъ усэ имыщIу.

Амыщей кьуажэм щыгъуэм и щхьэтехъуэр мелыIыч эм кьрапхъуат. Пlэным зы махуэ нlэжу щlащIыжьыкlи и узынщагъэр нэхьыфI кьэхьуащ. Иужь махуэхэм абы и нитIым кьщIихьа нэщхьеягъэр щlэкlа хуэдэт. Уеблэмэ гушыIэн кьиублэжат. Максимовым кьыхухьа бащIырыбэ пIащIэм ит щагъырым ткIуэпс хуэди хифыкIат, итIанэ пхъэфальэкlэ кьыхуущlаха джэдлэпс пщтырым еIубащ. А псом я ужькlэ и макъ зэрыыбыдыжьамкlэ унафэ ищlащ и къуитIыр, Пагуэрэ Арыкьшурэ, кьых ураджэну.

- Си Iэщэ-фащэр зыфIэдза арджэным и лъабжьем сыщIэнгъэтIысхьэ, - ищlащ унафэ щlэм. Абы и Iэдэр ущlащ. ИтIанэ Амыщ жlащ:

- Иджы фыкьыIэздаIуи, вжесIэр фигу ивубIэ. Iлъэныгъэр Iуэ хуIшхуэщ, ар Тхьэм щыхуэм дунейм щыIэпичьн хуеиГ гъэгъуанэм щыщIыбжьщ, щIыхуэ хуэздэу лIэн хуейщ, НтIэ, мис сэ дунейр кьэзбгына нэужь, лъэпкъым ди нэхъыжьу Пагуэ кьонэ. Абы зыгуэр кьщIыщI хьужькlуэрэ, нэхъыжькlыгъэр Арыкьшу лъсс. Ари Тхьэм и пащхьэм ириджэжмэ, нэхъыжь мэхъу Дзбэч. Фэ, си кьуэхэм, ди лъэпкъ псом, ди жьылэм унафэу кьыфхуэзогьанэ вгъэнывыбжьэгъуэ урысхэм фадэпсэуну. Ау э а ныбжьэгъуГэр щыгъын хуеиIщ кьамэм и дзэпкъитIу, бгъэм и дамитIу, нэжанитIу. Мис араш си уэсят нэхъыщхьэр. Тхьэ кьыхсхуэфIуэ мы уэрэтыр вгъэхэщIэну.

Пагуэ Iэштlыму икъуэ и Iэгур и бгъэм ирикъузылIэри.

- Тхьэ соIуэ, ди адэ! - жlащ.

Арыкьшуи и щынэхьыжьым ещlэну, и бгъэм тоIэбэри, тхьэрыIуэ е т Абдежьм щыри зэман кьыхькlэ щымащ, даущынщагъэр я тхьэкlумэм щызуэ. Ауэ а даущынщагъэр макьамэ зэрыс кхъуэщын гъэбыдам ещхьт. Кхъуэщын щхьэтепIэр щытрахкlэ, макьамэр къэкlри, пэщым щIэз мэхъу.

- Сэ гъащIэм гуэныхь хуэд щыIэлажьащ. Бжьыхь уэтпIсытIым уэшхуэ кьеIшхьм нэхьрэ нэхьыбэ. Тхьэ фыс-ху епльэну. Абы щыгъ уэм хэт ищlэн, Тхьэм си гуэныхьм эсхуигъэгъункlэ хъунщ, - жlIэрт пщыжьым. - Фэрэ фригу ивубIэ, фи бынхэм уэсят яхуэфащ, абыхэм кьащIэхьуэ щIэблэр щIрепIыкlI мы уэсят кьыфхуэзгъанэм. Хэт ищlэн, гъащIэм сэбэп кьащыхуэхьунри хэльщ:

-Фи лIыгъэм фэ эзи фитепыIэлъыхь. Щыхуэхэм езыхэм, ялъагъунут. Аращ зэману яIа псори зэрэхьур, шы Iэдэж и гъуэгу нобэ ежьэмэ, щыщlалъхьэм ирихьэлIэу нэсхьи кьудейщ. Нартсанэ дэс генералым хуит зыкъыщебгъэщlынуэ дапщэщ? Жэуапльныгъэ ешхьм кьыщтэну комендантыр тегушхуэрэткъым.

- Къуршым бгырысхэм ущуабдзэр гъэрыпIэ ихуэмэщэ, Андрей Андреевич? Iэхъуlпхъэу щlэщlэ-щэ?

- Садыгъунукъым, зыхьэм кьысlыралъхьэнукъым. Сэ абыхэм сраныбжькъэгъуащ. НыбжьэгъуГэр нэхъ лъапIэщ сэ кьысщlахьынум нэхьр?.

Комендантыр гуфlэщ ТхьэшlтIыгъэм щыхутемыычм, капитаным жlащ дзэм хэмыжьыныр кьыхихауэ щытми, хьэдэщlэльхъэм зэрыкlуэнур.

- Хьунщ, Андрей Андреевич, укьымыкlуэлъхьыкlI. Щхьэусыгъуэ хъуи щхьэнкlэ, лазаретым усымаджэ хуэдэу ущlыхьэ-щlэкlыу зыкъзгъэлъаГуэ у. Тхьылъ дакъэм зрегъатхэ. Тхьэм ухьхуумэ, ежьэ-тlэ. Зыщумыгъэгъупщэу Пагуэрэ Арыкьшурэ схуахуэгуазвэ. Амыщыжь мыгъуэр зэрылIагуажэ зэрысщыхьуар схуажеIэжк. Урыс хэм ди ныбжькlэгъут ар. Ауэ хэт игурэ и щхьэрэ зэтелъу жlIэфын мы зауэм хэт щыдиныбжькъэгъуми хэт щыдибиймэ? Дауэ хъуми, схуажеIэж Амыщ и псэм увыIэпIэкlI кьриттыну Тхьэм дызэрыхуеГльэГр.

Максимовыр пIащIэу быдапIэм дэшэсыкlащ. Сэ орэ къудеи гъ усэ имыщIу.

Амыщей кьуажэм щыгъуэм и щхьэтехъуэр мелыIыч эм кьрапхъуат. Пlэным зы махуэ нlэжу щlащIыжьыкlи и узынщагъэр нэхьыфI кьэхьуащ. Иужь махуэхэм абы и нитIым кьщIихьа нэщхьеягъэр щlэкlа хуэдэт. Уеблэмэ гушыIэн кьиублэжат. Максимовым кьыхухьа бащIырыбэ пIащIэм ит щагъырым ткIуэпс хуэди хифыкIат, итIанэ пхъэфальэкlэ кьыхуущlаха джэдлэпс пщтырым еIубащ. А псом я ужькlэ и макъ зэрыыбыдыжьамкlэ унафэ ищlащ и къуитIыр, Пагуэрэ Арыкьшурэ, кьых ураджэну.

- Си Iэщэ-фащэр зыфIэдза арджэным и лъабжьем сыщIэнгъэтIысхьэ, - ищlащ унафэ щlэм. Абы и Iэдэр ущlащ. ИтIанэ Амыщ жlащ:

- Иджы фыкьыIэздаIуи, вжесIэр фигу ивубIэ. Iлъэныгъэр Iуэ хуIшхуэщ, ар Тхьэм щыхуэм дунейм щыIэпичьн хуеиГ гъэгъуанэм щыщIыбжьщ, щIыхуэ хуэздэу лIэн хуейщ, НтIэ, мис сэ дунейр кьэзбгына нэужь, лъэпкъым ди нэхъыжьу Пагуэ кьонэ. Абы зыгуэр кьщIыщI хьужькlуэрэ, нэхъыжькlыгъэр Арыкьшу лъсс. Ари Тхьэм и пащхьэм ириджэжмэ, нэхъыжь мэхъу Дзбэч. Фэ, си кьуэхэм, ди лъэпкъ псом, ди жьылэм унафэу кьыфхуэзогьанэ вгъэнывыбжьэгъуэ урысхэм фадэпсэуну. Ау э а ныбжьэгъуГэр щыгъын хуеиIщ кьамэм и дзэпкъитIу, бгъэм и дамитIу, нэжанитIу. Мис араш си уэсят нэхъыщхьэр. Тхьэ кьыхсхуэфIуэ мы уэрэтыр вгъэхэщIэну.

- Сэ уи псальэр згъэзэщIэнщ, - кьиIущэщащ Арыкьшу, абы и Iущащэм зауэлым и макъ ткIиIр кьыхэщIи, шэч лъэпкъ кьыщIитепхъэн щыIэтэкъым сыт хуэдизэ гугъуехь хэльами, абы и псальэр зэригъэзэщIэнум.

Пщыхьэщхьэм Амыщ гупыж ищlащ дыгъэ кьухьэгъуэм пырхьэуэм тесыну. Мафэ топ абрагъуэр и нэм лыгъэу кьыщIихьу дунеежьым кьеплъырт. Зи нэщхьыфIагьымрэ дзрэжгъэуэрэ имыкlа дыгъэм кьурш адрыщIым зыкъуигъэпщкlуащ, пщэдджьжьрей нэхущ пщIондэ зигъэпсэкуи папщIэ.

«Ар дауэ жеIи Iурихьи, - йогупсыс Амыщ, - ар иджыри жьэражьэу пщтырщ».

Абы щIримыIейтеин щыIэтэкъым. Куэд мыщIэу пщыхьащхьэ пщэплъым и жьэрэжьэн икlащ. КIыфIыгъэм зыхишытIэри, пшэкlэплъыр ункlыфащ. Тхьэшх уэм у эгъм уэздыгъэ мелуанхэр щыщыIэзэфIищIэ уахътым Амыщ и псэм дунеейр ибгъанащ. ГъащIэ гъуэгуанэр щичхьр щыхуэпIэщ.

Кьэунэхуа пщэдджьжьыр жьылэм акъужь щыIэтыIэу кьыдыхьащ. Бгыхэмкlэ кьриху жьыбгъэр щыIэтэкъым, атIэ Iэпкlыльэпкlыр щIэзыгъэкl акъужькl. Дыгъэри ялъахъэ эзпытт эзм уэсу хужь, эзми дыщафэ, языныкъуэкlэ гъуабжэ хьу пшэ зэбгэкlэм. Мис апхуэдэ пщыIэджьыжьым Амыщей кьуажэр зэщIиIуIлащ гуIэм и хабзэ ткIиIм. ГъащIэмрэ ажалымрэ хагъадэу щыхуэм зыхуейр кьыкlрагъэзыхьрыкъым. Абы и унафэр зыIэщIэльыр Тхьэшlзэрущ. Псоми ящlэ уахътыншэ зэрыщымыIэр. Ауэ зыми ищlэрыкъым ажалыр кьуакlэ гъунэгъум щыIэрэ жьыжьэм кьщIыщIэпльэрэ. ЛIыжь дыдэ щыхьэм, Амыщ жеIэрейт.

- ЛIэнигъэм щышынэнымэ щымышынэнымэ, дэтхэнэмэ езым и Iэхъужщ. Ауэ ар зэ мыхъуми зэ кьыщэрыкlуэнум щэч кьыщIитрахьэн щыIэкъым.

А Iэмальншагъэм лIыгъэр зибэ щыху щджащэр кьыхэмыщIыкlыщу пэплъэрт,

Жьылэм я нэхъыжь Жьэмадэ гъэзвэгъэр кьызыдыхьэа пщIантIэм и куэбжэр Iуиха нэужь, пщIыжьым и кьуэхэм жьрилащ:

- Iущэр зэи лIэркъым, я Iущагъыр щIыхуэхэм кьыхуаIуанэрэр. Фи адэр апхуэдэ щIыхуу щытащ.

Абы ящlэ гуауэ кьыщIыхьуфIэ текI имыIэу ягъэзащIэ хабзэ ткIии. Унагъуэм, лъэпкъым, дэтхэнэ кьуажэдэсми ещlэ абы щыгъуэм и пащэ кьыдзэкlуэ зэрыкlуэ-гуауэджакlуэхэр зэбгрыкlырт кьэхъуа гуэзвэгъуэр кьуажэ благъэхэми жьыжьхэми, Кьэбэрдей тафэм тес пщыхэм, я кlуэтэуэгъу кьэзэкъэми, ауэ гъунэгъуэм дэс балъкърэхэми хуаху.

Пагуэ унафэ ящlащ:

- Ди адэр ди хабзэжьым тету щэтлъхьэнущ. Чыристанхэми муслымэнхэми езыхэм я хабзэ кьызэрифыбгъуэ дин хуэIуэхэр зэфIепгъэкlI. Дэ ди хабзэжьым дытетынщ.

Дунейм ехьыжам и благъэ Iыхьлъэм бгъыпIэ защIащ, кьамэ-бгырыпхъэ зыщIахри. Жьэгу мафIэхэр ягъэункlыфIащ. Амыщ и унагъым ихэр зэрызэIурыIуи гуIэ шхыныр гъунэгъ уэм кьаxьырт Хьэдагъэ щIэтхъ-теблэкlу зэхуэх эгъ. Абыхэм яхэтт хьэдэ Iеиным хуабжьу хуэIэкlуэльакlуэхэри, мы гуауэ Iуэхум зезыпщIагъащIэхэри. Шууэ кьакlуэхэр пщыжьым и унэм кьэмысу епсыхэрти, IумпIэр яIыгъу льапсэм кьихьэрт. Амыщ жьыгъэм илыкlа пэтми, абы лIыгъэу зэрихьар кьалъытэу, щыхухьхуэр я сэшхуэпэр щIым хэупщIауэ зэпэхьрейуэ кувыкlат. Ар пщым и лIыгъэр зэрагъэлапIэм и нэщэнт.

Дунейм ехьыжар пщIантIэкум и илэг, щlакlуэм тельу. НэгъуэщI кьуажэ выгугкlэ кьикlа лIэкlэр тынш ещlэ.

- Ар пэжщ, - арэзы хьуащ Андрей Андреевич.

Хьэдэр зэрыщlалъхьэу псори Iуащхьэм пIащIэу, псынщIэу кьыбгъэдэкlыжащ, уеблэмэ кьыщIэпхъуаэхэри яхэту.

Йужькlэ Амыщ и Iэрэхьэм ящlыщ зым пщыжьым фIуэ ильагъуэу щыта уанэш екIуу гъэщIэрэщIар кьхьащхьэм бгъэдишащ икlи щэнейрэ джащ:

- Амыщ! Уи хьэщIэхэр зэхуэсащ. Псори уэ кьожьэри, Iэнэм тIысхэркъым. Кьакlуэ. Хьэмэрэ уэрыншэу дытыкърэ?

Дауи, жэуап кьIуаха.

Уэркъым пщIантIэм кьиугъэзэжащ, шыр и Iэгъэкlу. Абы и ужькlэщ хьэдэIуэсыр шхын щыщIадзар. Андрей Андреевичрэ Василий Александдровичрэ хьэдэщIэльхьэм хэкlыжащ, Пагуэрэ Арыкьшурэ я адэм и фэепльу адыгэщ тедыдж зыраз ыкратауэ.

Сэлам щыIэрахьыкlы, Маскимовыр генералым йоупщ:

- Сщlэркъым. Дяпэкlэ дауэ хьуну пIэрэ мы кьуажэр?

- Зэрыщымыта хъунукъым, - и фIэщу жэуап ет генералым, - ГъатхэкIэм жыг хэр гъэгъэнщ, мэлхэм щIэжьей кьатынщ, кьущхьэхъуэ и джажэ нэкlуэм зыщIэхэр щыщIэгунщ. Сыт зэхъуэкlыныр? Iэ эи гуГъу пщIыр? Кlыщымрэ щхьэлымрэ я пIэ кьинащ, щIыбхьэхэм алэрыбгъу зэIуащIэщ, махуибгъу зэрыдэкlыу зекIуэлIэхэр хьунщIа-Iэу ежьэнщ. Псори зэрыщIтуэ кьэнэжьнущ. Ауэ дяпэкlэ Амыщ и пIэкlэ кьуажэ унафэр зыщIынур Пагуэщ. Тхьэм жиIэ и адэм нэкърэ нэхъыкlэу Iуэхуэхэр зэрымыхьэну

Тхьэм жиIэ, - арэзы хъ уащ Максимовыр. ТIэкlуи хэгупсысуныщ и щхьэм кьихьар жиIэнрэ щиубыщIынрэ имыщIэу, итIанэ и псальэм пищащ. - Петербург бгъэзэжу зэхэсхащ, Василий Александровичу, дыззэрыпльагъуэкlынI? НтIэ, хуит сыщI насып уиIэну сохъуэхъуну ... Мамыыргъи. АфIэкlа зауэ кьэмыхьеижьну.

- Тхьэм жиIэмэ, дыззэрыльагъунщ, Андрей Андреевич. Мис уэ насыпым и гугъу пщIащ. Зыщумыгъэгъупщэ мыр: насып зи натIэр цIыху гуащIафIэхэрщ, ерыщхэрщ. Сэ уапхуэдэ цIыхуу укьыслщохьу.

- Зи щыхьыр ин, - жэуап ет Максимовым, - сэ иджы сызэщхьыр жыг итрыгъуащ. Сыполлъэ сизыупщIыкlыну мэзауэм, ауэ ар кьакlуэрэкlым, Тхьэм сыщIагъупщащэ кьыщIэкlынщ.

Амыщей кьызэрикlыжу, хабзэм тету, ар кIуащ полковник Назаровым дежь:

- ЗэрыплIагъуащ, Ефим Евдокимович, садыгъуакlым бгырысхэм. Iэхъуlхъэу сащакъым.

- Хьунщ, хьунщ, - и Iэр ищlащ комендантым, - ауэ апхуэдэ кьыщIыщIынкlэ хъуну зэрыщытамэ дегупсысыкlынщ. Бзыгъэ ящlэ, Тхьэм и щыкъущ. Уи кьулыкъым пэрыхьэж.

Максимовыр пэшым кьыщIыщIэкlыжьым, Назаровыр кьыкlэлъыджащ:

- Сымаджэщым зыкъыщIыбгъэтхъэкlыжьын зыщумыгъэгъупщэ.

Кьулыкlъум хэзэрыхьыжащ штабс-капитанэр. Iуэху кьэд эгтрихьат. А псом нэмыщIыжу, тIас хъэщIэхьым хьыбар къаригъэщIат кьатеуэну кьэбэрдейхэм заГэхьэзэр зуэдэу. КьыхьуаIуэ уар Максимовым и фIэщ хъущакъым, ауэ и лIыкlуэ станицэм иутIыпщащ, ротитIым унафэ яхуищlащ Iэгъуэблагъэр кьыхэхакlухьыну.

- НэгъуэщI мыхьуми, фи Iэпкlльэпкlым зиукъуэдиныщ. Армырмэ, быдапIэм фыдэсурэ, хуэмыху фыхуащ.

(Кьыкlэлъыкlуэнущ).

КРАСНОЖАН Юрий:

Сэ сытхъэгурымагъуэкъым

●Футбол

Ди «Спартак-Налщык»-р Сочи зыщIигъэхъэзырыну щежь махуэм командэм и тренер нэхъыщхьэ Красножан Юрий, зыхуIигъэхьэри, си ущIэ зыбканэм жэуап кьритащ.

- Чемпионатыр зэрежьа щыкlэр, яп зэIущIитIым юмандзхэм кьагъэтъэгъуа джэгуфIэхэр дауэ кьыщIыщIхьуа?

- Пэжкlэр жыпIэмэ, зэрыхъукlэ чемпионатым хэт командэ псоми я джэгукIэм сыкlэльэпльэ, ахэр зэриух бкьигъэхэри сфIэхьэлэмэтщ. Ауэ схужьыкlынкъым дэтхэнэ джэгукIэри зэпкърыхьу, гугъыпIэ зэхъуэ ящlэну. Си джэгукIэм набдзэгубдзапльэу сыкlэльэпльэу чемпионатым хэтыр зы командщ - «Спартак-Налщык»-рщ!

- НтIэ, ди командэм иригъэкlуэкlа зэIущIитIым сыт хуэдэ ныкъусаныгъэжэр кьыщIагъэна, сытхэм сэзэныщхьэу ящыкlытырэр?

- Ар иджыпстэу жысIэу щытмэ, ди хьэрхуэрэгъуэр гуГъу кьыддехьныкъым, ди джэгукIэхэм я щхьхэр наIуэ хьунущ. Сыт абыхэм щIащIэн хуэпIр дд дызэпэжьыну Iэхъуlуэкlэр. Ухуеиуэ щытмэ, уи закъуэ щхьхэхуэ бжеIэнщ, ауэ утыкушхуэм ар кьидмыхьэмэ, нэхъ тэмэму си гугъэщ.

- Анхуэздэу щыхьукlэ, Сочи зэрызыщыгъэсэну щыкlэжьм я гугъу кьытхуэсащ?

- Кьыштэощыть тхьэмахуитIыр Iыхьнтl ищlыкlауэ щытынущ. Iпэ Iыхьэм нэхъыбэу дызэIэжьынур футболистхэм я бэиэчагьым хэгъэхъэныщ, чемпионатым и пэ Iыхьэр нэхъыбэ дыдзэгъэгъуэ пщIондэ - я пъэ щIэмыхьуу я кьарухиркъэ папщIэ. Абы нэмыщIкlэ чемпионатым щIидзынт и пэ кьихуэу дызыхуэнэмысахэр кьэнащи, ахэри и кlэм нэдтъэсыжьнущ. КьызэрапщIэ зэIущIэуи зы едгъэкlуэжьын мурад диIэщ. Ауэ командэ пъэщ кьэтхуэмыгъэгъуэту щытмэ, дэ гупитIу зыдгъэшIыжьынурэ - командэ нэхъыщхьэмрэ дублерэхэмрэ - дызэдзэгъэжьынущ. Ар гъатхэпэм и 24-рщ. Абы и ужькlэ кьажэ пъэщкlэ ящlэ. Абы нэмыщIкlэ чемпионатым щIидзэн и пэ кьихуэу дызыхуэнэмысахэр кьэнащи, ахэри и кlэм нэдтъэсыжьнущ. КьызэрапщIэ зэIущIэуи зы едгъэкlуэжьын мурад диIэщ. Ауэ командэ пъэщ кьэтхуэмыгъэгъуэту щытмэ, дэ гупитIу зыдгъэшIыжьынурэ - командэ нэхъыщхьэмрэ дублерэхэмрэ - дызэдзэгъэжьынущ. Ар гъатхэпэм и 24-рщ. Абы и ужькlэ кьажэ пъэщкlэ зэдащIыкlэтыпIыпIынущ икlи хэт сыт хуэзфIэкlынуми, хэт сыт хуэдэ зэIущIэм нэхъыбэу дыщыгуГъ хьунуми зэхэдгъэкlынущ. Язэфlэкlыр здынэсыр зэрызэгъэуфIын папщIэ, Iэмал псоми абыхэм еттынущ.

Апхуэдизкlэ ящlэ. Ауэ ар ящlэ, ящlэ, - ящlэ, - ящlэ, -

Зыгъэпсэхугъэм МАХУЭМ Мальхъэдис

● Ар пэжщ

Хъэл-щэныр зэлъытар

Психологхэм къызэралытэмкIэ, шхыныгъэм и IэфIагъэ сыратыжу цIыхум нэхъ къыщIэмкIэ и хъэл-щэныр къыпхуэщIэнущ.

Гуащ Iэ нэхъ къыхэзыхэр

цIыху къэгубжьыгъуафIэщ. Къару, жыдж эрагъ ямылей яхэлъщи, иджыри зыбжанэм яхурикъунущ. Ауэ апхуэдэу къэдэ екIуэкIмэ, щIэх дыдэу псантхуэхэр (нервхэр) зэтемысыж хъунри зыхуэIуа щыIэкъым.

Iэфl нэхъ къэзыщтхэр

цIыху гупщIанэхэщ, сыт хуэдэ псальэри занщIэу я гум ежалIэу. Я нэхъ мыхьэнэншэ Iуэхури я жагъуэ мэхъу, уеблэмэ абы зэман кIыхьклэ иринэщхьеифынущ. И чэзу хъуащ жагъуэ фщыхъуар зытевмыгъакIуэу Iуэху мыщхэпэм фыпэщIэувэну.

Шыгъэ зыфIэфIхэм

я хъэл-щэным гуитIщхьитIыгъэ хэлъщ. Сытым дежи упщIэу я пащхьэ къоувэ: езыхэр зэрыхуейм хуэдэу, хьэмэрэ хабзэ зэрыхъуам тету? Апхуэдэу я гъащIэ псор ирамыхьэкIын папщIэ я гум жиIэр ящIэу зрагъаезмэ, нэхъыфIщ.

Сыр нэхъ къэзыщтхэм

я гъащIэр зы жыпхъэм иту екIуэкIыу аращ. Зэщыр къыфтемыкIуэн папщIэ, икIэщIыпIэкIэ зыгуэр зэрызэфхъуэкIыным иужь фит.

● ЦыкIухэм папщIэ

Мис си джыдэр, дадэ

(Пьесэ гъэрыкI)

Бгым ис къуажэ гуэрым зы щIалэ цыкIу щыпсэуэрт. И адэр пасэу фIэкIуэдати, мэз кIуэр арат. Мэзым къыхихри, пхъэр баззэрым ихьуурэ ящIэрт. И анэм къулейхэм унэIуту яхуэлажьэу и гъащIэр ихьырт.

БкьыхьэкIэ махуэт. Кьепщэ жьы щIыIэр апхуэдизкIэ етати, псэущхьэхэр я гуэр хуабэхэм къикIын щхьэхырт. Iэмалынышагъэти, щIалэ цыкIум джыдэр кьищIэри, пхъэ кьихьыну мэзымкIэ иунэтIащ.

Къудрэ кIуа, мащIэрэ кIуа, хэт ищIэн, нэсащ бгыщхэ гуэлым. Абы и Iуфэм жыгышхуэ Iутт. «Сеузэщи, мы жыгыр къизупщIыкIынщ, абы пхъэ куэду кьихьэкIынущ», - ечупсащ щIалэ цыкIур. Джыдэр иIэту жыгым еуэну щыхуежьэм, Iэпыхури, гуэлым хэхуащ. Гуэл Iуфэм щетIысэхри, щIалэ цыкIур къэгъащ. Абы и дежкIэ джыдэр дыщэм нэхърэ нэхъ пьапIэт. Ар имыIэу пхъэ хихыфынутэкъым.

Абы хэту гуэлым и толъкъунхэр зэIукIри, псым зы лIыжь кьыхэкIащ, и нэгум нурыр кьрихьу.

- Щхьэ угъра? - еупщIащ ар щIалэ цыкIум.

КьыщыщIа щIэщхъур щыхуиIуатэм, лIыжьым жиIащ:

- Абы щхьэкIэ умыгъ, сэ сыбдэIэпыкъунущ.

ЕгъэкIэрахъэри, лIыжьыр псым хохьэж.

Куэд дэмыкIыу псы щIыIум щыджагу толъкъунхэр зэIукIри, лIыжьыр кьыхэкIыжащ, дыщэм кьыхэщIыкIа джыдэ иIыгъыу.

- Мыра уи джыдэр? - къеупщIащ ар щIалэ цыкIум.

- Сыт жиIэр, дадэ, мыр си джыдэкъым, - къет жэуап щIалэ цыкIум.

ЛIыжьыр погуфыкI, и жьакIэхум Iэ дельэри, псым хохьэж.

Заул дэкIауэ, лIыжьыр псым къыхэкIыжащ, дыжьыным къыхэщIыкIа джыдэ иIыгъыу.

- Мэ, къэщтэж, - хуишиящ щIалэ цыкIум.

- Хьэуэ, дадэ, сэ си джыдэр гъущIым къыхэщIыкIаеу аращ, - къэпсалъэ аргуэру щIалэ цыкIур.

ЛIыжь жьакIэхуэ пыгуфыкIри, гуэлым хыхьэжащ.

Заул дэкIауэ дадэр псым къыщхьэщIри, гъущIым къыхэщIыкIаеу джыдэ иIыгъ. Ар зэрилъагъуу щIалэ цыкIур къэгуфащ:

- Мис си си джыдэр, дадэ, - жиIащ абы.

Щ1алэ цыкIур гуапэу къызэпилпIыхьри, лIыжьым жиIащ:

- Насыпыфlэ ухъу, си щIалэ. Хамэм и Iэмэпсымэ къэпщтэн бдакъым. Дыщэми дыжьынми уехъэупсакъым. Апхуэдизу щыщыткIэ, джыдищри кьащтэ, уэ пхуэфащэщ ар. Бззэрым хьыи щэ, ахэр Iэмэпсымэ лъапIэщ. ДянэкIэ уи анэри кьулейкэм яхуумыгъэлажьэ. ЕгъэфакIуэ!

Щ1алэ цыкIум фIыщIэ ищIри, джыдищри кьыИихащ.

ЛIыжьым зэрыжиIам хуэдэу ищIри, щIалэ цыкIум и анэр пхъэ хихыфынутэкъым.

Абы хэту гуэлым и толъкъунхэр зэIукIри, псым зы лIыжь кьыхэкIащ, и нэгум нурыр кьрихьу.

- Щхьэ угъра? - еупщIащ ар щIалэ цыкIум.

КьыщыщIа щIэщхъур щыхуиIуатэм, лIыжьым жиIащ:

- Абы щхьэкIэ умыгъ, сэ сыбдэIэпыкъунущ.

ЕгъэкIэрахъэри, лIыжьыр псым хохьэж.

Куэд дэмыкIыу псы щIыIум щыджагу толъкъунхэр зэIукIри, лIыжьыр кьыхэкIыжащ, дыщэм кьыхэщIыкIа джыдэ иIыгъыу.

ЗэзыдэзэкIар
КЪУЭДЗОКЪУЭ ФатIимэщ.

● Чэнджэщхэр

Бжэмышхкlэ зэlывмышlэ

Пхъэщхьэмыщхьэ хэлъу компот щыбгъавэкIэ, шыгъу тIэкIу хэвдзэмэ, фошыгъуу ихьынур нэхъ мащIэщ.

* * *

Лыр духовкэкIэ щыбгъажьэхьэ, лэпс е псы кьэкьуэ-льа тепкIэныр нэхъ тэмэмщ. Абы псы щIыIэ тепкIэмэ, лы гъэжьар тKIий хьунущ.

* * *

Кхъуейлъалъэр гуащIэ хъуамэ, шэм халъхьэри зы сыхьэткIэ хагъэлъ. ИтIанэ ар щIагъэжьыжри, кьагъэсэбэп.

* * *

Бдзэжьейр щыбгъажьэкIэ мэр унэм щIэз мыхьун папщIэ, абы и гъусэу дагъэм дыхальхьэ пIащIэу эзтегъэжа кIэрIтIоф бзыгъэхэр.

* * *

Былымылри, джэдылри, бдзэжьейри бгъэжьэн и пэ зы сыхьэткIэ щыгъу щыпхуэмэ, гъущIэ хъунукъым.

* * *

Прунжьыр щывгъавэкIэ бжэмышхкIэ зэIывмыщIэу, кIэструлыр щIэх-щIэхыурэ фудыныщIэмэ нэхъыфIщ.

* * *

Бжьыныр вгъэлыгъуэн и пэкIэ хьэжьыгъэм хэфкъухьмэ, и фэр тхъуэпль даэ хьунущ.

* * *

Пхъэщхьэмыщхьэ гъэгъуар вгъавэу зыгуэр кьыхэфщIыкIынумэ, сыхьэти 2-3-кIэ псы хуабэм хэвгъэльын хуейщ.

* * *

Къэбыстэр бупщIатэрэ бгъажьэмэ, гъущэ мэхъу. Ар кьэмыхъэн папщIэ апэ щIыкIэ ягъавэри, итIанэ ягъэжьэжу аращ.

* * *

КIэртIоф пIытIар нэхъ Iэфl хьунущ джэдыкIэпс уда хэбгъэзэрыхьмэ.

● Хъуэхъуэр

Зеикъуэ къуажэм щыщ Хьэфlыщlэ Мусэбий Дэвей и къуэр илъэс 84-рэ прокъури, дохъуэхъу

Зыхуэдгъадэ щымыIэу фIыуэ тлъагъу ди нэхъыжьыфI, ди адэ, адэшхуэ гумащIэ, дэркIэ лъапIэ!

Ди ущIякIуэ, ди чэнджэщэгъу Iущым уи узыншагъэрэ уи гущIэгъэ мыкIу эщIу, дэрэжьгъэ уэ уиIэу, быным, абыхъэм я щIэблэм я насыпым уи псэр игъэгуфIэрэ уи гуфIэныгъэ-былIэу, ди жьэпум ириплъыщIр, ар мыужьхыыу тхуэпхъумэу куэдрэ укьытIщхьэщIыгъуэ ди гуапэщ. ИлъэсищIэ ущрикъу махуэр убжьыфIэу, дэрэжьгъэ уиIэу дгъэлъэпIэну, ди гум пхуилъ фIыгъуэмкIэ Тхъэр къыпхуэупсэну дыноxъ уэхъу.

Уи бынхэр, уи къуэрылъу-пхъурылъхуэ эр.

Мы дуней нэхум уэзэригъэгушхуэр бын гуфIэгъуэу,
Льагъу узыIэтыр цIыхухъу насыпу,
Псэуныгъэм и хьерыр уи Iэдэжу,
Нэхъыжь Iумахуэу ужьау уэ,
НэхъыщIэм урагъуэзэу, УзынишагъэкIэ гуныкъуэгъуэ уимыIэу,
ЦIыху зыщIэхъуэпскIэ узыщIщIэ щымыIэу,
Уи Iэдакъэ къыщIэкIым ущыгуфIыкIрэ
Фlыгъуэу къыпхуэчэн уигъэ дахэу,
Унагъуэм ягъэрэжьгъуэрэ
ЩIэщыгъуэкIэ уалытэ зэпыту,
Куэдрэ утхуэпсэуну
Ткъэм и хъуэкъ укIэ дыпхуолъэIу.

Бахъсэн куейм щыщ Зеикъуэ къуажэм щыпсэу Табыщ Рэмэзан и къуэ Арсен илъэс 50 прокъу

Уи анэ Мэчэхъан, уи щхьэгъусэ Ларисэ, уи щыпхъуэу Тамарэрэ Мадинэрэ, уи къуажэу Муратрэ Тимуррэ, уи нысэ Динарэ, уи къуэрылъу Астемир цыкIу.

● Ар пэжщ

Хъэл-щэныр зэлъытар

Психологхэм къызэралытэмкIэ, шхыныгъэм и IэфIагъэ сыратыжу цIыхум нэхъ къыщIэмкIэ и хъэл-щэныр къыпхуэщIэнущ.

Гуащ Iэ нэхъ къыхэзыхэр

цIыху къэгубжьыгъуафIэщ. Къару, жыдж эрагъ ямылей яхэлъщи, иджыри зыбжанэм яхурикъунущ. Ауэ апхуэдэу къэдэ екIуэкIмэ, щIэх дыдэу псантхуэхэр (нервхэр) зэтемысыж хъунри зыхуэIуа щыIэкъым.

Iэфl нэхъ къэзыщтхэр

цIыху гупщIанэхэщ, сыт хуэдэ псальэри занщIэу я гум ежалIэу. Я нэхъ мыхьэнэншэ Iуэхури я жагъуэ мэхъу, уеблэмэ абы зэман кIыхьклэ иринэщхьеифынущ. И чэзу хъуащ жагъуэ фщыхъуар зытевмыгъакIуэу Iуэху мыщхэпэм фыпэщIэувэну.

Шыгъэ зыфIэфIхэм

я хъэл-щэным гуитIщхьитIыгъэ хэлъщ. Сытым дежи упщIэу я пащхьэ къоувэ: езыхэр зэрыхуейм хуэдэу, хьэмэрэ хабзэ зэрыхъуам тету? Апхуэдэу я гъащIэ псор ирамыхьэкIын папщIэ я гум жиIэр ящIэу зрагъаезмэ, нэхъыфIщ.

Сыр нэхъ къэзыщтхэм

я гъащIэр зы жыпхъэм иту екIуэкIыу аращ. Зэщыр къыфтемыкIуэн папщIэ, икIэщIыпIэкIэ зыгуэр зэрызэфхъуэкIыным иужь фит.

● Хабзэ

Iэнэм фыщыпэрыскIэ

Псалъэмакьыр Iэнэм пэрыс псоми я зэхуэдэу е зэгъунэгъуэ зэбгъэдэсхэр зэпсалъэу щытынкIэ мэхъу.

Нэхъыфlыр псори зы Iужум тепсэлъыхьынырщ, ауэ уи гъунэгъуэм уцыдзэрэщэркIэ нэгъуэщIхэми зэхахьи хуэдэу упсэлъэн хуейщ. Зыми уемыпсалъэу, щхъуу ущысынри кьеззгъыркъым.

У и бгъуитIым щысхэм зэрыгъуэгъуэ уадэуэрэщэрын хуейщ. Iэнэм пэрысхэм яхьэхэзыр унгу иримыхьми, уздихьа унагъуэм щIэс хэм, адрей хьэщIэхэм я хьэтыркIэ абы гуапэу ухущытыпхъэщ. Уи пащхьэкIэ кьыщыс хьэщIэр зэщу гу лъытатэщ, епсэлъыпIэ, зэрыхъуэкIэ езыри кьэгъэпсалъэ.

Зэрыхабзэщи, бысымым кьыхуеблагъэхэр езым фIыуэ ящIыхуэхэщ, ауэ хьэщIэхэри занщIэу зэригъэщIыхьи хуейщ, я щIэ-унэцIэм и мызакьуэу, и лэжьыгъэкIэ, и псэукIэкIэ зыхуэдэри мыдрейхэм ягурыбгъэIуэныр Iэмал хъарзынэщ.

Бушыlэ е хьыбар гуэр жиIэжыну кьезыгъэжьа цIыхум «сэ ар сощIэ» жыпIэу упрыуэныр кьеззгъыркъым, зымыщIэ Iэнэм щыщыскIэ, уэри абрахэм задэпщIуэрэ цIыхум зыхуейр кьегъэIуатэ.

Iэнэм щхьпн пщтыр кьыщахькIэ, ар щыпшхкIэ упсэльэныр екIуэкIым, ар умыгъэущIыIужу пшхьпн хуейщ. Нэхьыбэу щIыхуэхэр щыIэрэ щхьпн щIыIэ щашхIэщ, шей, кофе щефэкIэщ.

Уэныкъуэкъуныр, зым жиIэр адрейм димыIыгъыныр Iэнэм кьыщIезгъэпыркъым, ауэ апхуэдэ псальэмакьыр кьежьа хъуамэ, бысымыр псальэмакьыр нэгъуэщI лъэныкъуэ зэрыхьчунэтIыным хущIэкъун хуейщ.

Дэтхэнэ цIыхуми ищIэн хуейщ псоми псэльэгъуэ чэзу зэретыпхъэр, уэ кIыхьу упсалъэми, кьыббгъэдэсхэр иозэш. Абы емыльытауэ, цIыхур зэпыуныкъуэ, жиIэм уеблэмэ Iуэфу щытынри хьэл-щэн нэхъыфIхэм ящыщщ.

● Цыхушхуэхэм я гупсысэхэр

Къэзыщэум спэлэж

Зи егъэджакIуэм емыфIэкI еджакIуэр хуэмыхущ.
Леонардо да Винчи,
итальян суэрэтыщI.

Уи хъуэпсапIэм ущыпэпIъэ зэмаIри хъуэпсэгъуэщ.
Лессинг Готхольд,
нэмыцI тхакIуэ, критик.

Iэпэкlэ умыгъэлъагъуэу уи щэнкIэ гъэлъагъуэ.
Ежи Лец Станислав,
поляк усакIуэ.

НэгъуэщIым и хьэл мыхъумыщIэхэр зыхригъэнэну мурад зыщIа цIыхум зэманкIэ купщIэнщэу игъэкIуэу араш, ягъэ щIыкIэ езыр зыкIэлъымыплъыжамэ.
Лойолэ Игнатий.

ФIыщIэ кьызыпэмыкIуэу щIыIэ гугъуехьыр нэгъуэщIым и лэжьыгъэр зэбгъэзэхуэжьынущ.
Людовик XVIII,
франджы пащтыхь.

Сыт хуэдэ Iуэху кьыплъыкъуэкIми, мы зэм фIэкIа апхуэдэ кьыпхуимыхуэжьну кьызыщIыбгъэхъуурэ зэфIэгъэжI.
Аврелий Марк,
урым император, философ.

ПсориахъшэкIэ кьэзыщхъум, зэгуэр псори ищэжьн хуей хьунущ.
Марциал,
урым усакIуэ.

● ГъэщIэгъуэнщ

Лъэмыж кIыхь дыдэхэр

КIыхьа - гъыр, метр	И цIэр, здэщыIэ щIыпIэр	Къыщыхэзыхаха илъэсыр
43	Нарни, Нерэ псы, Италие	14
76	Лянчин, Ланцянь псы, Китай	65
77	Трэнто, Адиджэ псы, Италие	1380
137	Чаксемчри Ламасери, Брахмапутрэ псы, Тибет	1420
177	Менай, Ригле, Уэльс хьтIыгухэр зэпещIэ	1826
265	Фрибур, Сарин ауэ, Швейцарие.	1834
308	Уиллиг, Огайо псы, США	1849
318	Левинстон-Куинстон, Ниагарэ псы, Канадэ - США	1851
322	Цинциннати-Ковингтон, Огайо псы, США	1867
387	Ниагарэ-Клифтон, Ниагарэ псы, Канадэ - США	1869
486	Бруклин лъэмыж, Ист-Ривер псы, Нью-Йорк, США	1883
521	Фарр псы, Шотландие	1889
549	Квебек-Кантилевер гъущI гъэгу лъэмыж, Лаврентий Щихьым ипс, Канадэ	1917
564	Амоссеадор, Детроит псы, Канадэ - США	1929
1067	Дж. Вашингтон и лъэмыж, Гудзон псы, Нью-Йорк, США	1931
1280	Дышэ кузджэхэр, Сан-Франциск, США	1937
1298	Верразано Нерроуз, Нью-Йорк, США	1964
1410	Хамбер псы, Инджылыз	1978
1780	Акаси-Каике, Японие	1998

Пыхъужь Алий и пшынь

КъБР-м ЩIэнхабзэмрэ хъыбарегъащIэ Iэмалхэмкlэ и министерствэм республикэм щыпсэуэхэри абы и хъэщIэхэри фрегъэблагъэ УФ-м и цIыхубэ артист Пыхьужь Алий и цIэкIэ гъэкъэ ирагъэкIуэкI щIыналъэ зэпеуэм и лауреатхэм я фестивалым. Хабзэ зэрыхъуам тету, ГушыIэм и махуэм, мэлыжьыхым и 1-м, пшыхьыр щекIуэкIынущ Музыкэ театрым сыхьэт 18-рэ дакьикъэ 30-м щIидзэу.

Фестивалым хэтынущ нэхьапэхэм фIы дыдэ зыкъэзыгъэдэхъ-гъуэ артистхэр, республикэм и эстрадэ лэжьакIуэу цIыхубэм фIыцу ялъэгъуэнущ.

УпщIэ зиIэхэр фыпсалъэ хъунущ мы телефонхэмкIэ: **77-42-08, 40-31-49.**

Псалъэзэблэдз

ЕкIуэкIыу: **1.** Щэнкъуэ Алим и тхыльт. **4.** МахуэцIэ. **9.** КIэлъыплъыну, ихъумэну зыгуэрым пIалъэкIэ кьыхуагъанэ. **11.** Дзэлыкъуэ куейм щыIэ къуажэ. **12.** Къэбысэ, нащэ, пхъы, жэгундэ, бжьыи, бжьыныхуу хуэдэхэр зэхэту зэрелджэ. **13.** Ху плъыжь лъэпкъ. **15.** Къэрэшей-Шэрджэсым и цIыхубэ усакIуэ. **16.** Дзэлыкъуэ куейм щыIэ къуажэ. **20.** Хьэуам хэту кьэзыкIуэ транспорт. **21.** Щоджэнцыкlу Алий и поэмэ. **25.** ШыкIэм кьыхэщIыкIауэ, шы, нэгъуэщI псэущхьэхэр кьызэраубыд кIапсэ кIыхь. **27.** УФ-м щэнхабзэмкIэ щIыхь зиIэ и лэжьакIуэ, Адыгейм и цIыхубэ тхакIуэ. **28.** Спортым и мастер, Тбилиси и «Динамо» командэм хэту 1966 гъэм СССР-м футболымкIэ и чемпион хъуа адыгэлI. **32.** УФ-м гъуазджэмкIэ щIыхь зиIэ и лэжьакIуэ, КъБР-м и цIыхубэ тхакIуэ, композитор. **33.** Цы кIэщI щабэ зытет щэкI Iув. **34.** ЖьIэдаIуэ, Iуррщ1э, зэгъ. **35.** Унэ ирашэ нысаIцIэм и Iуп1эм форэ тхъурэ зэхэлъу щахуэ шхыныгъуэ. **36.** КъБР-м и цIыхубэ артист, Щоджэнцыкlу Алий и цIэр зезыхьэ Къэбэрдей къэрал драмэ театрым и джэгуакIуэу щыта.

Къехыу: **2.** Сабий усакIуэ. **3.** Гъэм и лъэхъэнэ. **5.** Пхъэ дзакIэм кьыгуэлъэта Iыхьэ папщIэ щIыкIу. **6.** IутIыж Борис и «Шамхьи и фыз-эрыпэ» пьесэм хэт. **7.** Шэджэм и цIыхубэ къуажэ. **8.** Нэжагуэ-жагъэ, нэщхъыфIагъэ. **10.** Адыгэ цIыхубэ уэрэд. **14.** УФ-м щIыхь зиIэ и артист, пшынаэ Iэзэу щыта. **17.** МащIэ дыдэ, мыхьэнэншэ, цIыкIу дыдэ. **18.** «... зэ упкIэри уIэщIэкIт, етIуанэу упкIэри уIэщIэкIт, ещанэ пкIэгъуэм Iэмыщ1эм укъиныт!» - псалъэхэр зыхэт адыгэ псысэ. **19.** Урыс композитор Римский-Корсаков и оперэ. **22.** Данэ пIащIэ дыдэм кьыхэщIыкIа Iэлъэщ1 кIыхь. **23.** Зэманыр кьызэраугъэтэхэм ящыщ зы Iыхьэ. **24.** КъБР-м щыIэ куей. **26.** Адыгэ кинорежиссер, тхакIуэ, композитор, ЩIДАА-ми академик. **29.** Социалист Лэжьыгъуэм и ЛIыхъужь, колхоз папщIэ и тхьэмадэу щыта адыгэлI. **30.** Сабэп зиIэ, ары хэлъ. **31,** УФ-м щэнхабзэмкIэ щIыхь зиIэ и лэжьакIуэ, тхакIуэ, публицист, критик, журналист.

Зэхэзылъхьар
УЭРЫШ Нурхьэлийщ.

Гъатхэпэм и 16-м ди газетым тета псалъэзэблэдзым и жэуапхэр:

ЕкIуэкIыу: **1.** Лъэпщ. **3.** Нух. **5.** МитчеллI. **8.** Топ. **10.** Балькъ. **12.** Пхъэр. **13.** Литву. **16.** Мусэ. **18.** Анэщ. **20.** Бжы. **21.** Ажэ. **22.** Лашьн. **23.** Пэгъупандыхь. **24.** Ахьмакъ. **25.** Дэ. **26.** Ду. **28.** Жэп. **30.** Танэ. **31.** Псэ. **32.** «Эдип». **34.** Уэгу. **36.** Пхъэ. **37.** НтIэ. **38.** Пщэ. **39.** Шыбжийсыр. **42.** Анэ. **43.** Бакъ. **44.** ФщIа. **57.** Елмырзэкъуэ. **58.** Сырэ. **60.** Хьэм. **61.** Уэщ. **64.** Афэ. **65.** Пуд. **67.** Жин. **68.** Инд. **69.** Тхы. **71.** Ныхьэ. **72.** Хьэзиз. **73.** Индонезиэ. **74.** Накъуэгъу. **75.** Ер. **76.** Гуп. **79.** Тебэ. **81.** Бел. **82.** Къуаргъ. **85.** Уэр. **88.** Акъуш. **89.** Джулат. **90.** Шыпсыранэ. **93.** Мэрем. **94.** Умэ. **95.** Кьурщ. **97.** «Нарт». **99.** Арклэ. **101.** Убых. **104.** Даут. **106.** Хьурмэ. **107.** НтIэ. **108.** Бжэныхьуэ. **109.** Выгу. **110.** Сонэ.

Къехыу: **1.** Лъэпщ. **2.** Щихъ. **3.** Нартыху. **4.** Хьэл. **5.** МатI. **6.** Черкасский. **7.** Лоу. **8.** Тхьэ. **9.** Псатхэ. **10.** Бпэ. **11.** Кьамэ. **12.** Пыт. **14.** Ислан. **15.** Уэгъу. **16.** Мэд. **17.** Сухьэд. **19.** Шакъ. **25.** Дэп. **27.** Ужьэ. **28.** Жэпкъ. **29.** ПхъэщIыЖ. **30.** Тотрэш. **33.** Псалъэм. **34.** Ушаков. **35.** Гунэф. **40.** Быи. **41.** Сын. **43.** Биболэт. **45.** Алмэсты. **47.** Тремп. **49.** Псэун. **51.** Пшэрьхь. **53.** Бру. **55.** Кьыдрыгъу. **59.** Рамзес. **60.** Хьэмэзэт. **62.** Шихьнагъ. **63.** Адэкъуэш. **66.** Дыд. **67.** Жэз. **70.** Андемыркъан. **75.** Еру. **77.** Пэш. **78.** Арджен. **80.** Башир. **83.** Апэсы. **84.** Мамкъут. **86.** Нартан. **87.** Мэздагу. **91.** Пшэ. **92.** Аму. **94.** Уджыхьу. **96.** Шатэ. **98.** Ашэ. **99.** Абэ. **100.** Кьэб. **102.** Бзэ. **103.** Хьив. **105.** Уэс.

● Зывгъэдахэ

Щыуэпс Iэмалхэмкlэ

Сыт хуэдэ напэми щыфэми нэхъыфIу сэбэп къыхуэхъур ди Iэкlэ дгъэхьэзырык зэхэлъхэращ. Щыуэпсым бызыщрихьлэнlэ, махуэ къэс кьэдгъэсэбэп пхъэщхьэмыщхьэ ирехъу, хадзэкI ирехъуи, дэтхэнэми напафэр кьыхэзрыбгъэщIэрэщIэжьын кьыхуэхъунущ. Мис абыхъэм ящыщщ зыбжанэ.

КIэртIоф гъэва, пIытIа стэканым зы лимоным кьыщIэбгъэжа псыр хыбокIэри, зэгъыбощIэ. Ар напэм тыбоIъхьэри, салфеткэ тыбоIэж. Дакьикъэ 30 дэкIа нэужь, псы щIыIэкIэ ботхьэщIыж.

* * *

АЛОЭМ ипс, фо, глицерин, псы бжэмыщ1 цIыкIу зырыз зэхыбощIэри, дакьикъэ 20-кIэ кIэрыбгъэтIыну напэм щыбоху. Апхуэдэ зэхэлъыр тхьэмахуэм 1-2 щахуэурэ зы маззкIэ зыкIэлъоплъыж.

* * *

ДЖЭДЫКIЭПСЫР яудэурэ лимоныпс бжэмыщ1ых цIыкIу хакIэри, фIыуэ зэхагъэзэрыхь. Ар напэм пIащIэурэ щахуэ, тегъуащIыжьи, кьыграгъэзэжу-рэ. А Iуэхум дакьикъэ 30 хуэдиз текIуэдэнущ. ИтIанэ, япэ щIыкIэ псы хуабэкIэ, кьыкIэпIыкIуэу псы щIыIэкIэ ятхьащIыж.

* * *

ЗЫ АПЕЛЬСИНЫР бзыгъэ цIыкIуурэ яупщIатэри, пхъэ бжэмышхкIэ яущэб. Абы джэдыкIэпс удар хакIэри, зэщIыщхъу хъуухкIэ зэхагъэзэрыхь. Ар напэм, пщэм, дамащхьэхэм щыпхуэзэ, дакьикъэ 15-кIэ тебгъэпIэрэ птхьэщIыжмэ, кьигъэщIэрэщIэжьынущ.

* * *

ЗЫ ДЖЭДЫКIЭМ и псыр, фо, лимоныпс, шэ бгъэмышхы цIыкIу зырыз зэхагъэзэрыхьри напэм щыбохуэ. Ар дакьикъэ 15 хуэдизкIэ тебгъэпIэ нэужь, псы хуабэкIэ ботхьэщIыж, шы-нэшынэ (ромашкэ) хэгъэвамэ, нэхъыфIыжщ.

НапэкlуэщIыр зыгъэхьэзырар НЭЩIЭПЫДЖЭ Замирзщ.

Редактор нэхъыщхьэ ХЬЭФIЫЦIЭ Мухьэмэд

РЕДАКЦIЭМ И КОЛЛЕГИЕМ ХЭТХЭР
ЖЬэкIэмыхьу Маринэ (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), **Ширдий Маринэ** (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), **Гъурыкь Мадинэ** (жэуап зыхь секретарь), **Тлъыщ Зариф, Жылаес Маритэ, Льоесэн Музэ, Ныбжьк Таисэ, Уэрдокъуэ Жансурэт, Шал Мухьэмэд.**

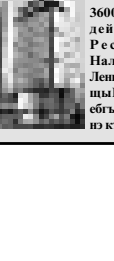

ДИ ХЭЩIАПIЭР

360030, Къэбэрдей-Балькъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и цIэкIэ щыIэ уэрам, 5, ебгъуанэ - епщIанэ кьатхэр.

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэхэм - 47-31-54, 47-33-23; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкIэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ Iуэхуэхьмкlэ - 42-22-86; къуажэ гъащIэмрэ экономикэмкIэ - 47-22-63, 42-57-59; щэнхабзэмкIэ - 42-75-36; обозревателхэм - 42-22-89; хабзэхьэмэ Iуэхуэщ1анIэхэм яIэлажьэныжьмкIэ - 42-60-53; хъыбарыщIэхэмкIэ, спортымрэ письмохэмкIэ - 42-22-88; етъуджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ - 42-63-64, 47-32-15; здэщыIакIуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; бухгалтерием - 47-31-69; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер Iуэхуэщ1анIэм - 42-26-41; сурэттехым - 42-75-78.

Тедзэ тхыгъэхэм кьыщыхьа бжыгъэхэм, кьыщаIэта Iуэхуэгъуэхэм я пэжагъымкIэ аэр зытхахэм цэу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцIэмрэ я Iуэху еплыкIэр зэтеуэу зэпыту щыткъым.

Газетыр Iэ тезыдзахэм яхуэхьынырэ и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пошт зэпыщIэныгъэхэмкIэ и управленэм.
Тел.: 42-06-51, 42-19-59.
Газетыр щрыпмкIэ жэуап ечэ КъБР-м и "Роспечать" АО-м.
Газетыр 1989 гъэм дыгъэгъазэм и 16-м №Н-0065-м щIэту ятхащ.
Зы илъэсым газетыр 250-рэ къыдокI.

КъБР-м ЩIэнхабзэмрэ хъыбарегъащIэ �IэнатIэхэмкIэ и министерствэм 1905 гъэм щыIа РеволюцIэм и цIэр зезыхьэ и полиграфкомбинат, Налшык къ., Лениным и цIэкIэ щыIэ уэрам, 33, телефоныр 42-35-75.

Мы къыджкIыгъуэм елэжьахэщ: **жэуап зыхь секретарым и къуэдзэхэу Дышэкl Соня, Къанщокъуэ Этэ, редактору Ныбжьк Таисэ, корректорхэру Афэ Тамарэ, ПсытIыкI Юрэ, Щоджэн Инэ, Табыщ Динарэ, корректорхэм я дIэныкъуэхэу Къунан Залинэ. *КомпьютеркIэ газетым и тепIэр ящIащ:* Дол Маринэ, ГъукIэлI Рае, Щомахуэ Марианнэ, ЩыкIуэ Мадинэ, *сурэттыщI* Бицу Жаннэ.**

Номерыр "Адыгэ псалъэм" и компьютер IэнатIэм щагъэхьэзыращ.

Газетым Iэ тедзэн хуейщ сыхьэт 20.00-м. Щытрадзэр сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр 51531● Тираж 10.289● Заказ №836